

CENTENAR BRUCHENTHAL 1908 – 2008

Constantin MĂLINAȘ

Cuvinte cheie: Mihai Pop Bruchenthal, profesor, Colegiul „Samuil Vulcan”, Beiuș
Mots Clefs: Mihai Pop Bruchenthal, professeur, Lycée „Samuil Vulcan”, Beiuș

Profesorul greco-catolic de muzică **Mihai POP BRUCHENTHAL**, personalitate de legendă a Bihorului cultural, s-a născut la 15 ianuarie 1908 în localitatea Derna, din familia învățătorilor greco-catolici **Mihai POP BRUCHENTHAL (1883-1930)** și **Emilia FAUR**, ajungând notoriu ca dascăl la Beiuș, unde a funcționat începând de la 1 septembrie 1935 și până la 1 septembrie 1972, cât și ca autor al unei ample și valoroase opere muzicale, de factură componistică, clasică și populară. El a fost nepot de dascăl, întrucât bunicul său, **Michael POP de BRUCHENTHAL (1843-1924)** a fost timp de 55 de ani învățător în satul meu Ciutelec, alături de străbunica **Aloisia CALNOCHI (1856-1918)**, de asemenea învățătoare. De la bunicul lui din Ciutelec a învățat mai întâi cetirea și scrierea în românește, cu litere chirilice, după un abecedariu vechi, cum însuși mărturisește. Apoi, între anii 1913-1918, pe când tatăl lui era fugar pe păduri, de teama ungarilor, a urmat școala primară în satul Hotar, de lângă Aleșd, unde locuia cu mama lui. A făcut școala primară în limba maghiară, după porunca strămbă a vremii, deși în sat nu era nici o familie de etnie maghiară și nu se vorbea deloc limba maghiară.

În limba română la școală se predau doar lecțiile de religie, de două ori pe săptămână. Prin ele se făcea legătura copiilor cu istoria, cultura și literatura română. În timp ce restul orelor erau chinuitoare pentru copii, deoarece ei nu cunoșteau limba maghiară, iar domnișoara învățătoare maghiară, adusă din Alfold, nu știa o boabă românește, la lecțiile de religie, conduse de către preotul greco-catolic local, copiii au învățat cântece românești, precum **Latina gintă**, după Vasile Alecsandri, **Deșteaptă-te române**, **Treceți batalioane**, **Drum bun toba bate**, romanțe și colinde, sau poezii însuflețitoare.

Între anii 1918-1927 a urmat liceul și bacalaureatul la Colegiul „**Emanuil Gojdu**” în Oradea, după care s-a înscris la Academia Teologică Română Unită, tot din Oradea, pe care a absolvit-o în anul 1931, iar la 2 noiembrie 1932 obține Diploma de profesor de religie. Continuă studiile la Academia de Muzică și Artă Dramatică din Cluj, secția pedagogie, pe care a absolvit-o în anul 1937. În paralel, în anii 1935-6 a promovat cursul și examenele, cu care a luat Certificatul de absolvire a Seminarului pedagogic, pentru a putea preda în învățământul secundar și pedagogic. Respectiv, în primăvara anului 1937 a trecut examenul pentru șef de muzică militară, fiind repartizat la Deva. Nu s-a dus, deoarece a optat să rămână la Beiuș, leagănul său, unde se formase deja muzica militară, primul dirijor fiind viitorul general **Dinu STELIAN**.

Tânărul profesor **Mihai Pop Bruchenthal** vine în toamna anului 1935 la Beiuș și

rămâne aici 37 de ani, mai întâi ca profesor de muzică vocală și instrumentală (vioară) la **Colegiul „Samuil Vulcan”**, iar de la 30 septembrie 1949 la celălalt liceu, devenit Școala pedagogică de educatoare, de unde este pensionat în anul 1972. De remarcat că în final de septembrie 1944, Familia Bruchenthal se refugiază de la Beiuș la Arieșeni, în Munții Apuseni, mergând cu căruța și pe jos, împreună cu mai multe familii de intelectuali, de teama ungarilor, care erau încurajați de mersul războiului și se manifestau amenințător la adresa lor. Au rămas la Arieșeni două săptămâni, revenind în Beiuș la 14 octombrie 1944, chiar de ziua fiicei lor, Michaela, unde au găsit casa devastată și apoi ocupată de un spital de campanie rusesc. Cu greu au recuperat spațiul și o parte din lucruri, ca să poată locui din nou acolo. Noile autorități de ocupație au fost dure cu ei, iar profesorul a fost chiar arestat pentru o zi, din închipuiri ale unui polițist maghiar, în uniformă românească, din Beiuș, care l-a etichetat de dușman al poporului. Alt moment greu în viața familiei Bruchenthal a apărut la 1 decembrie 1948, când s-a dat decretul de desființare a Bisericii greco-catolice din România, act abuziv și istoricește nemotivat al autorităților de inspirație comunistă, obediente la Moscova. Atunci profesorul Mihai Bruchenthal mai întâi s-a izolat în casă, zile întregi nu a stat de vorbă cu nimeni, de teamă, nu a mâncat nimic, s-a închis în camera lui de lucru și a meditat asupra viitorului posibil în România pentru el și familia lui. În cele din urmă au decis, că viața este mai importantă și trebuie să trăiască, să păstreze spiritul creștin greco-catolic în mod discret în familie și să lucreze public pentru educația muzicală a oamenilor, care este nobilă în sine și foarte necesară în orice societate, chiar făcând mai bună o societate rea rea... Treptat, profesorul Mihai Bruchenthal și-a reluat vechile preocupări muzicale de la școală, chiar le-a extins în viața publică, formând noi coruri și orchestre la Beiuș, respectiv în toți anii de după 1949 a continuat să predea muzica și la liceul de băieți, devenit Școala medie nr.1 Beiuș, având acolo, deasupra sălii de sport, o clasă lungă, special amenajată și dotată cu partituri și mulaje, pentru lecțiile de muzică și artă. Pensionar din 1972, profesorul a fost cu aceeași pasiune și asiduitate prezent și activ pe mai departe în viața culturală și mai ales muzicală a Beiușului, ca dirijor de coruri și orchestre, pe care le schimba și le înnoia mereu, dar și în calitate de compozitor, până în ultimii ani ai vieții, când s-a mutat la Oradea și a fost doborât la pat de o boală necruțătoare. S-a stins și a trecut la perenitate în ziua de joi, 19 ianuarie 1989, fiind dus la Beiuș și înmormântat în Cimitirul din deal, care este reședința de onoare și catedra de neuitare a multor profesori beiușeni, ce merită recunoștință și trebuie vizitați cu memoria noastră.

FAMILIA. Profesorul Bruchenthal s-a căsătorit la 30 noiembrie 1935, cu profesoara de limba franceză **Constanța ILIESCU**, de la Beiuș, originară din familia ofițerului de artilerie George Iliescu de la Focșani. Au avut o fiică, pe **Mihaela**, născută la Beiuș, în 14 octombrie 1936. Căsătorită Țuțuianu, aceasta a avut la rândul ei pe **Nicoleta**, căsătorită **Manu**, de unde a rezultat un băiat, **Ionuț** (Brașov, 7 februarie 1985) și apoi fetița **Sânzâiana Maria DAVID** (Oradea, 23 octombrie 2004), din a doua căsătorie.

Venind din strămoși liberi, înnobiți la 20 noiembrie 1664 de către Principele Mihail Apafy I al Transilvaniei, profesorul Mihai Pop Bruchenthal este cel mai de seamă produs și reprezentant cultural, pentru ceea ce înseamnă **BRUCHENTHALII DE VEST**, ramură mai veche și mai prolifică, având descendenți până la noi, în comparație cu ramura Bruchenthalilor din interiorul Transilvaniei, care a fost înnobilită numai la anul 1724. Există în acest caz o ciudățenie genealogică și de cronologie istorică, întemeiată pe cazul real, că același nume de înnobilitare s-a acordat de două ori, la 1664 și la 1724. Ceea ce nu se poate explica printr-o eroare, ci prin împrejurarea că cele două ramuri au fost găsite atunci ca fiind înrudite. Logic și diplomatic, Bruchenthali de vest și cei din interior au avut o tulpină comună, care le-a motivat numele unic de înnobilitare, chiar dacă acordat în doi timpi, la distanță de o jumătate de secol.

PREGĂTIREA MUZICALĂ. Cum adesea a mărturisit, profesorul Mihai Pop Bruchenthal

a moștenit dragostea pentru artă și muzică din familie. Bunicul lui din Ciutelec a fost un bariton bun și a cântat la vioară, tatăl lui a cântat la vioară, în casă au avut șase viori de bună calitate. Îndrăgostit de melosul popular, tânărul elev și student Mihai a colindat pe sate și a cules folclor muzical de pe Valea Bistrei, Valea Crișului Repede și Valea Crișului Negru, punând din tinerețe bazele solide ale unei mari antologii de folclor muzical bihorean. Profesorul a tot sporit antologia, până la maturitate, ajungând la o comoară manuscrisă de 1340 de piese, din care 30 sunt variante ale baladei Miorița, găsite de el în Bihor, majoritatea oarecum mascate sub formă de colinzi.

Apoi a urmat pregătirea muzicală sistematică, mai întâi la Colegiul Emanuil Gojdu, cu inimoșii profesori **Eugen HÂNCU** (vocal) și **SCHMELTZER Bela** (vioară), la Academia Teologică Unită din Oradea, unde l-a avut profesor pe celebrul **Francisc HUBIC (1883-1947)**, iar la vioară s-a perfecționat cu profesorul **Iosif ROTH**. În Academia de profil de la Cluj a avut profesori dintre cei mai valoroși, recunoscuți ca personalitate în muzicologia românească: **Traian VULPESCU** (teoria muzicii, notația psaltică, metoda solfegiului, folclor muzical), **A.M.SKELETTY** (armonie), **Marțian NEGREA** (teoria formelor muzicale și a instrumentelor, contrapunct, muzică de cameră), **Ion VASILESCU** (dicțiune și declamație), **Augustin BENA** (dirijarea corurilor). Astfel, viitorul profesor și compozitor s-a format favorabil, dobândind cunoașterea aprofundată și plastică a materiei muzicale, în stilul armonic și în stilul contrapunctic, cărora le-a găsit aplicație în propriile compoziții. Totodată, a făcut multe exerciții demonstrative, de aplicație muzicală a ceea ce învăța, cântând în corul elevilor de la Colegiul Gojdu, sau în corul mixt, cu orchestră, al Catedralei „**Sfântul Nicolae**” din Oradea, condus de Francisc HUBIC. Ca elev septiman și octavan, a condus el însuși corul bărbătesc de patru voci al colegilor gojdiști, apoi corul elevilor din internat, cu care a învățat colinzi, piese de George Dima, Kiriac, Fr.Hubic și corul robilor din opera **Nabucco** de Verdi. Cu aceste formațiuni corale a luat parte la serbările naționale, ținute de către Asociațiunea **ASTRA** la Oradea și în jur, până la război.

OPERAMUZICALĂ. Deosebit de întinsă, opera compozitorului Mihai Pop Bruchenthal, bibliografiată deocamdată numai parțial, urmează două paradigme fundamentale: Compoziții de sorginte și inspirație populară, respectiv compoziții de factură clasică. În total am găsit până acum date despre 164 de compoziții de factură clasică și 1340 de piese de stilistică populară. Toate formează o mare operă muzicală, aproape deloc cunoscută, puțin tipărită, în cea mai mare parte rămasă sub formă de partituri manuscrise, care nici nu se găsesc într-un singur loc, ci sunt periculos de risipite și, deci, expuse factorilor de risc și distrugere. Credem că se impune și în cazul Bruchenthal începerea unei munci de recuperare a acestui patrimoniu inestimabil și de conservare a lui într-un fond public, pentru folosința educațională a celor ce vin. Patrimoniul muzical Bruchenthal, cât ni s-a dezvăluit până acum, cuprinde imnuri corale (11 titluri), cântece patriotice (7), poeme corale (10), preludii (10), madrigale și cantate corale (58), lieduri și romanețe (9), cântece pentru copii (18), muzică instrumentală (18), muzică de cameră (7), muzică simfonică (10), creații coralo-simfonice (3), muzică scenică (4). Pentru a ne apropia de spiritul și mesajul unei opere muzicale atât de surprinzătoare, prin mărimea și finețea ei stilistică, inedită, vom aduce în continuare câteva exemple:

Sonata nr.1 pentru vioară și pian (1973) și încă cinci alte sonate, care folosesc folclorul bihorean, preluat în stil rapsodic. **Sonata nr.4**, numită bihoreană. **Balada ceasului**, pentru vioară și pian (1974). Formată din opt secțiuni, cu caracter de lied, care imită armonic sunetele de orologii din turnuri, prin acordarea deosebită a viorii. Tema l-a preocupat și a reluat-o, amplificată ca și concert pentru vioară solo și cvartet de coarde. **Privești bihorene**. Fantezie simfonică, prin preluare de material de pe melodii vechi din Bihor (colecția Bartok din 1910 și colecția proprie). Lucrarea ilustrează sonor un scenariu estival, în pădure, unde o fată diafană, ca o zână, se scaldă în apa primordială, iar un tânăr romantic o privește dintre frunze de arin, până o găsește. **Simfonia rustică**, în re major, cursivă și contrastantă,

cu sonorități ample și bine fundamentate. **Bucuria amintirilor**, opus 252, suită de balet pentru orchestră simfonică, pornind în scenariu de la afirmația „**Da, amintirile. Unicul scenariu din care nu putem să fim alungați!**”, a poetului german **Jean Paul Richter (1762-1826)**. Am insistat cu exemple din creația simfonică, deoarece am dorit o completare de imagine, față de părerea reductivă, ce s-a încetățenit, că Mihai Pop Bruchenthal ar fi fost mai mult un autor de piese corale. Voi încheia exemplele cu creațiile coral-simfonice, care sunt cele mai mari și surprinzătoare. Primul a fost poemul coral-simfonic „**Inochentie Micu Klein**” ,compus în anul 1943, cu care autorul a luat parte la un concurs de compoziție, lansat de la Blaj. Juriul de atunci, condus de către **George ENESCU**, i-a acordat premiul al treilea, însoțit de o mare sumă de bani, dați ca încurajare de către Episcopia greco-catolică de la Blaj. A urmat „**Nunta în Bihor**”, operă într-un act, ce redă puternic și autentic mersul ceremonialului de nuntă de la Hotar, Subpiatră și Țețchea, transpus artistic. A mai urmat „**Vicleimul**”, operă în două acte și un tablou, apoi „**Oratoriu de Crăciun**” și „**Feleaga**”, operetă populară într-un act (1967). Exemplele ar putea continua, pentru a avea cunoașterea exactă a unui patrimoniu, ce este periclitat și trebuie recuperat.

LUCRĂRI DE MUZICOLOGIE. Profesorul a fost un studios neobosit și neîncetat, care a dorit să fie bine informat în domeniu și a redactat numeroase articole, studii și câteva cărți de specialitate, care au rămas în manuscris: **Tratat de teoria instrumentelor simfonice**, în trei volume, despre instrumentele de suflat din lemn, cele din metal, instrumentele cu coarde și cele de percuție. A scris un **Tratat de teoria formelor muzicale**, de uz academic, care a fost achiziționat de către Uniunea Compozitorilor din România.

ACTIVITATEA CULTURALĂ PUBLICĂ. S-a desfășurat cu asiduitate pe tot parcursul vieții active a profesorului de la Beiuș, și în mod exclusiv în domeniul muzical. Mihai Pop Bruchenthal a devenit astfel cel mai productiv arhitect și dirijor de formațiuni muzicale, corale, sau instrumentale, din vestul românesc. Din anul 1935 și până în 1972 a dirijat Corul **Lyra**, înființat încă din anul 1903. A format și a condus Corul sindicatelor din Beiuș (1945), Corul Cooperativei Muncitorilor (1957), Corul Învățăământ (1961), Corul URCC Beiuș (1955), Corul Școlii profesionale (1954-64), Orchestra semisimfonică a Beiușului (1958), pe lângă formațiunile școlare, deja menționate. Tuturora le-a asigurat un repertoriu bine echilibrat, românesc și universal, cu piese valoroase, patriotice, populare, culte. Cu ele a dat peste trei sute de concerte publice și reprezentații în concursuri, luând o sumedenie de premii și distincții, între care Ordinul Meritul Cultural în anul 1969. A ținut peste două sute de conferințe publice, de educație muzicală, în fața beiușenilor și a altora. Suntem întemeiați să afirmăm, că profesorul Mihai Pop Bruchenthal, prin opera și activitatea sa, prin devotamentul față de profesie și națiune, a personificat magistral modelul de intelectual astrict, că a fost un risipitor de sens superior cu sine, cu viața lui, pentru a fi generos în folosul neamului său, a comunității, a elevilor. Tuturor le-a transmis dragostea pentru muzică și artă, disciplina dragostei și focul cunoașterii, deprinderea de a face din aceasta o componentă a modului de viață, adică a învățat tinerii să trăiască nu numai sportiv și comercial, dar să trăiască muzical și cultural. Prin tot ce a făcut, a fost un om de atitudine publică, cu misiune de formator. Dar acestea se duc, se uită, acum la centenar crește tot mai mult dimensiunea sa de compozitor, opera sa componistică, monumentală, nepieritoare, de legătură superior elaborată între cultura populară și cea academică, pentru care merită recunoștința posterității. Încheiem, spunând că este necesar să înceapă fără întârziere procesul de căutare și recuperare a acestui tezaur muzical, de formare unitară a unui Fond Bruchenthal, acum risipit, de adunare a lui într-un singur loc și de cercetare a lui.. În această idee de recuperare, publicăm în continuare un manuscris autobiografic al profesorului, care se deschide cu cugetări emoționante despre menirea sa, continua cu date și mărturii autobiografice, urmează lista operei sale muzicale, intercalată cu judecăți de stilistică muzicală. Manuscrisul este în fapt un caiet școlar de format octavo, având 160 de pagini, scrise de mână cu cerneală albastră.

DOININD.

DOINA, DOI...NA, SFINTA DOI...NA,
 DOI...NA SFINTA DOI...NA,
 DOI...NA SFINTA DOI...NA

DESTEAP...TA-TE RO...MA...NE DIN
 TU CUPRINI A.TI.TA JA...LE CI...TA A-PA
 TU CUPRINI A.TI.TA JA...LE CI...TA
 TU CUPRINI A.TI.TA JA...LE CI...TA

SOM...NUL CEL DE MOAR...TE LA-CA--RE

SE RE-VAR...SA, CI-TA A-PA SE RE-
 A-PA SE RE VAR-SA... CI-TA A...PA SE RE-
 A-PA SE RE VAR-SA, CI-TA A...PA SE RE-
 TE-A DIN...CI...NA BAR...BA...RII DE TI...

VAR...SA... INSPREDUNAREA LA VA...LE.
 VAR...SA... IN SPREDUNAREA LA VALE.
 VAR...SA... IN SPREDUNAREA LA VALE

RANI...BAR...BA...RII DE TI...RANI

ALLEGRETTO.

NA-NI, NA-NI, PU-IUL MA-MEI
 NA-NI, NA-NI, PU-IUL MA-MEI, NA-NI,
 NA-NI PU-I...SOR-LE, NANE, NA-NI,
 PU-I...SOR-LE.

ANDANTE.

Handwritten musical score for a choir, featuring three parts (Soprano, Alto, Tenor/Bass) with lyrics in Romanian. The tempo is marked "ANDANTE". The lyrics include: "AI, DE CÎND BĂ... DI. TA S-A OUS, MĂI", "AI, DE CÎND BĂ... DI. TA S-A DUS, MĂI", "AI, DE CÎND BĂ... DI. TA S-A", "AI, TREI BU.FORI - IN PARTĂ-AMPLU", "AI, TREI BU.FORI - IN PARTĂ-AMPLU", "DUS MĂI AI, TREI BU.FORI - IN PARTĂ-AM", "DUS MĂI AI, TREI BU.FORI - IN PARTĂ-AM".

ANDANTE.

SOLO

Handwritten musical score for a solo voice, featuring lyrics in Romanian. The tempo is marked "ANDANTE". The lyrics include: "cine-udă-ră-dit ho-ri. le AI", "cine-udă-ră-dit, cine-udă-ră", "cine-udă-ră-dit, cine-udă-ră", "AI - cine-udă-ră-dit", "dit ho. ri... le AI, AI, cine-udă-ră", "dit ho. ri... le AI, AI, cine-udă-ră".

Handwritten musical score for a solo voice, featuring lyrics in Romanian. The tempo is marked "ANDANTE". The lyrics include: "a)", "a)", "b)", "c)".

2

DIALOG CULTURAL

între unchi și nepot

Joi, 4 septembrie 1986.

Seara vizită, împreună cu soția Elena, la familia profesorului Mihai Pop Bruchenthal, în Oradea, pe strada Lisabonei, stăm mult de vorbă până la ultimul tramvai, cum se întâmplă. Vară-mea, Muți, e ca un motor diesel, mă refer că e forțoasă și agitată, altfel e un model de femeie, mică și plină. Bătrânul unchi e amărât. Ea îl terorizează, s-au inversat acum rolurile. La Beiuș, el a vândut cărțile ei, serii editoriale de romane polițiste, romanul de dragoste, că numai din astea mai poate ea citi. Cum așa? - Așa bine, zice unchiu Mihai, că ea prinde cartea în mână, citește, citește, nu înțelege nimic, nu vede și nu aude nimic, se odihnește. Altceva nu poate citi.

- Iar tâmpitul acesta!, zice ea și ni-l arată, mi le-a vândut pe toate.

La cine, mă, la cine?

- La un electrician!

- Cu cât, mă, că te omor, cu cât?

- Cu cât! Cu 4-5 lei!

- Auzi!!! Că înnebunesc! Și acuma eu ce mă faaac!, ce mai las moștenire pentru Nicoleta, că nu am nimic, decât mia aia de cărți!... Nu mă interesează, scurt, te duci după ele, nu mai viiii aici!, în apartamentul ăsta, până nu-mi aduci înapoi cărțile! Ai înțeles?

- Am fost! Da nu vrea să le dea! Poate citește și el ca tine din ele!

- ...

Dar pe mine mai puțin mă interesa recitalul lui Muți, cu discursul ei neeconomicos și lipsit de eficiență, eu voiam de la Nestor amintiri. Amintiri despre biblioteca de la Beiuș, a liceului. Iată, prin urmare, ce mi-a relatat, am făcut și note, ca să reproduc mai exact:

- Obiceiul era ca secretarul liceului să coboare zilnic în piață, să cumpere toate ziarele și revistele pe care le pune pe masă în cancelaria profesorală. Acolo profesorii le citeau, care ce voia. La amiază secretarul le aduna pe toate și le depunea în bibliotecă, la colecție, în dosare. Așa a fost obiceiul și s-a adunat la bibliotecă o mare colecție de ziare și reviste, Universul, Vestitorul, Legea Românească, Gazeta de Vest, nu mai spun de Familia. Toate care apăreau în vânzare, se găseau și la Beiuș.

Biblioteca se afla la etaj, deasupra porților, ocupa aproape tot etajul până la colț, unde e acum internatul. Aveau cărți vechi, latinești, românești, nemțești, ungurești, grecești. Foarte multe erau legate în piele (Muți sare: Toate erau legate în piele! - Cum toate?!). În 1948-1950 director a fost unul Florian Salvan, profesor de istorie, însă era slab pregătit. El a fost omul epocii. Sub el s-a făcut multă risipă în bibliotecă, s-a dus și s-a distrus carte. (Dar și mai înainte!, sare Muți). -Da, și mai înainte, acceptă Bruchenthal, apoi revine: - Eu spun ceea ce știu, ceea ce am văzut și am trăit! În curte s-a făcut un foc mare, în care au aruncat cărțile pe geamuri, de la etaj. Mare nenorocire a fost atunci în Beiuș.

Însă el a fost și un om interesat, căci mai înainte de a face focul a adus sub poartă niște cufer mari, niște lăzi, atât de mari erau. Au stat acolo câteva zile, le-am văzut, nu știam de ce-s acolo, ce-i cu ele! Într-o noapte le-a umplut cu cărți, ce a ales el din bibliotecă, a doua zi nu am mai văzut cuferele sub poartă.

Mai în urmă s-a mutat, a plecat și el la Brașov, acolo trăiește și acum. Muți nu se mai poate răbda: - O tune-l Dumnezeu, că i-am făcut eu o reclamație! - Când?, prin 1976, când a apărut legea aia de patrimoniu? - În 1974! - Atunci i-am făcut o reclamație la securitate, să ia cărțile de la el, că nu-s a lui! Da nu mi-a răspuns nimeni. Am arătat totu, cum a mai adunat. El era căsătorit prima dată cu fiica unui preot greco-catolic nerevenit.

L-a amenințat pe socru-său, că-l denunță, dacă nu-i dă pe numele lui casa din Brașov și biblioteca. Ce să facă, i le-a dat! Avea socru-său o bibliotecă!

După ce a obținut casa și biblioteca, a divorțat, nu i-a mai trebuit fata, îi strica dosarul. Așa cred că acolo a dus și cărțile furate de la Beiuș. El a fost și pe front, în Basarabia, de acolo iar, la rândul vremii, a adus cărți, ce a putut fura.

- Într-un timp, intervine taică-său, am auzit că a cerut, de la Academie din București, cercetători ca să-i evalueze biblioteca. Poate a dat statului ceea ce a furat. Însă, să știi că multă carte de la bibliotecă din Beiuș s-a dat între beiușeni. Foarte mulți oameni noi ridicăți, elevi, profesori, au avut și au acasă câte 15-20 de cărți luate de la bibliotecă. Fântânaru a dat multă carte împrumut și când a văzut ce e, n-a mai cerut-o, a tot dat.

- Și Dumneavoastră aveți?

- Avem!, sare Muți. Albumele și dicționarele alea de artă! În piele! Da nu le mai dau nici la Dumnezeu că numai noi știm ce spaime am tras pentru ele ani la rând.

- Mai au ștampila aceea ovală pe ele?

- Oh! De mult nu o mai au!

- Nu a împrumutat din cărțile vechi, din codexuri și în folii, zice unchiul, care a crezut că nu se va atinge nimeni de ele, căci nu erau politice. Mai bine le împrumuta, căci alea au devenit cele mai politice... La mine a venit acasă, pe strada Sadoveanu, strada profesorilor, așa-i spunea, unul Misăilă! Era un om pogănoc, avea niște mâini uriașe. De speriat! Avea putere mare! A venit cu polițistul, ca să vadă ce cărți am în bibliotecă. Eu aveam toată presa, decupam viața culturală și muzicală românească, aveam tot **Glusul Bihorului**, aveam o documentație grozavă. - Bine, acolo era și aici-colo și portretul lui Antonescu, mă rog, cum se întâmplă și astăzi!

- Ce faci cu astea?, m-a întrebat.

- Ce să fac! Vreau să le păstrez! Atunci, așa palmă mi-a tras, că mi-a spart timpanul. De atunci complet nu mai aud cu urechea asta! (Stânga). Noroc că l-a prins polițistul de braț, care era și pe strada noastră, mă cunoștea. Că altfel mă mai bătea încă. Mi-a curs sânge din nas, nevasta a început să plângă, să mă îngrijească.

- Ce vrei!, a strigat Misăilă la mine, să vă adunați și să ne dați jos!

A trimis după aceea omul de serviciu de la primărie, cu ăstea, un fel de cărucior, l-a umplut sub supravegherea lui. Mie mai ales presă mi-a luat. A dus-o direct la fabrica de spirt. Doamne, multă carte au dus atunci la fabrica de spirt, din oraș, de la liceu, direct în foc... Tăcem!

- Aveam de la tata multe calendare. El lua în fiecare an un calendar de lux, pentru mama. Și lua unul simplu pentru el, pe care însemna anumite evenimente casnice, recolta, când a fătat vaca, prețuri, socoteli. Și pe astea le-a luat Misăilă. Că de ce-s bisericesti! Da nu erau. Eu nu am mai avut curajul să-i explic. Tata mergea în fiecare an la Alba Iulia la 1 decembrie. De acolo avea o medalie și o diplomă mare, de bun cetățean. Și astea le-a găsit și le-a luat cu el. A zis că-s fasciste. Mai aveam de la tata un dicționar cu litere chirilice și cu latine, parcă și cu gotice, nu mai știu. Nu era atât de mare, cum se fac acum, era de mărime obișnuită, dar era foarte gros. Tipărit pe la Buda, prin 1820. Și pe ăsta l-a aruncat în căruț. Ca noroc, însă că s-a umplut căruțu cu ziare și reviste, au plecat și nu au mai revenit după alte cărți. Pop Emil avea și el un dicționar din ăsta, da a lui a scăpat, el avea mare autoritate și protecție. La el nu s-au dus. A fost prefect. Da nu i-a ajutat Dumnezeu, căci a dat în darul beției.

- Cine?

- Misăilă, ăsta! La urmă a divorțat nevasta de el. A ajuns un nimic. Și era băiat de preot, nu poți să spui că nu știa ce-i aceea carte!

Le las extrase cu lucrările mele despre biblioteca din Beiuș, sub cuvânt să citească, să ne mai vedem, să mai povestim.

- D-apoi, dragul meu, eu nu mai văd să citesc! Nici de scris nu mai văd să scriu!

- Uite, Muți, citește-le te rog cu voce tare, când ai timp.

Apoi lucrăm la arborele genealogic, cârându-ne vreo două ceasuri, mai ales cu Muți.

Vineri, 5 septembrie 1986.

Comitetul de cultură ne cere propuneri pentru planul editorial pe 1987. Poate în urma scrisorii mele către Ana Săndulescu, pentru catalogul de carte românească veche.

De azi începem în echipă să mutăm periodicele din vechile depozite în depozitul nou, fosta sală de balet a Școlii populare de artă. Lucrez cu V. Podoabă și M. Copil. O depistăm și o punem alfabetic. Mai întâi: **Abstinența**, pe care nu o găsim, apoi **Academia Română**, cu **Anale** și **Memorii**. Le avem de la vol. 6/1874.

Sala cărții de patrimoniu este gata mai dinainte.

Duminică, 5 octombrie 1986, orele 10-13.

Potrivit înțelegerii de joi, 2 octombrie 1986, când unchiul Mihai m-a căutat la bibliotecă, azi ne-am întâlnit la locuința lui de pe strada Lisabonei. Era singur, Muți fiind plecată la Brașov. Mă invită în camera lui, unde pe un raft înalt de lângă geam, în stânga și-a sistematizat colecția de manuscrise, partituri, documente. Dar nu e gata, mai are de ordonat câteva sute de cărți, care-s îngrămădite pe polițe în hol.

- Ascultă! Mă întrebă, ce-i aceea reciclare?

Explic simplu, perfecționare, învierea informației în cicluri pe 5 ani.

- Asta știi și eu!, zice. Da atunci de ce nu fac noutățile profesionale! De ce fac numai și numai politică! Numai documentele și cuvântările astea! Că alea și acasă le pot învăța. Dar noutățile profesionale? Nu le pot învăța singuri! Ascultă-mă bine, nu le pot învăța singuri! Aici vine o pauză penibilă, căci nu am ce zice.

- Dar astea nu-s, ca să zic așa, o noutate! Mă prinde iar unchiu Mihai. Uite, tatăl meu, a făcut și el perfecționare. Dar cum? În vara anului 1921, sau 1920, nu mai știi exact, din vacanță, a fost dus la București! La un congres al învățătorilor, sau cam așa ceva! Da, el, învățător în satul Hotar! Și ce crezi că au făcut cu ei! Cum au ajuns, au primit noua lege a învățământului, de fapt era prima. Și au discutat-o și au analizat-o articol cu articol. Apoi au luat la rând programa școlară! Și tot așa? Ei vezi! Acea a fost cu adevărat reciclare. Cu ce dragoste și cu ce înflăcărare a venit el acasă de acolo! Da acuma, când îl vezi că aude careva de reciclare, parcă ar auzi de dracu, de patimile Domnului!

Am să-ți mai spun una! Tatăl meu a făcut reciclare, ca să zic așa, la Viena. O lună a stat acolo. Trimis de Revizoratul Școlar. Ca să învețe metodele de altoit și de plantat, la pomi și la vie. Când a venit acasă, a arătat și a explicat toate metodele. Nu a fost casă în sat, la care să nu meargă ca să altoiască. Foarte mult iubea altoitul înnodat. De exemplu, cais în prun. Se ia un pui de prun roșu neciuntat. Și se ia nuiua de cais. Se taie nuuuu! direct, ci oblig, mă înțelegi! Se leagă. Trebuie lucrat foarte exact.

Eu am pus cinci puiți altoiți așa, în Beiuș, pe strada Sadoveanu, când mi-a lăsat Bușița locuința. Așa stăteau, plini de caise! Acolo i-am lăsat, când m-am mutat la bloc! - Dar cum se înmulțesc, vișinii știi? Nu! Tot tata mi-a arătat! Apleci ramurile, le bagi în pământ și un capăt, numai atâta, îl lași afară. Face rădăcini și face tufă. La anul următor le tai de către vișin și ai prietenul puiet gata, cu rădăcină, să-l pui unde vrei.

Să știi că tata a introdus via în Hotar și la Subpiatră, până atunci nu au știut cultiva vie. Iar în 1924 a fost trimes o lună la Budapesta. Acolo a făcut un curs de desen și material didactic.

Trecem și discutăm despre aniversarea Astrei, ce o pregătesc pentru 4 noiembrie 1986. Mai întâi repertoriul corului „Hilaria”. E de părere să se cânte iarăși piese, care au făcut carieră la concertele Astrei: **Imnul Astrei**, de I. Mureșianu, **Voința neamului**, **Trompetele**

răsună, Pe-al nostru steag, doine, etc. Toate nu se pot, căci Hilaria abia s-a înfiripat după reorganizarea de anul trecut. Luci Catarig e de acord să facă 1-2 piese noi, câte va putea, căci în octombrie are și un concert cu Filarmonica, repertoriu preclasic. Îl rog să caute partitura cu **Imnul Astei**. O află. E scrisă pentru cor bărbătesc.

- Nu-i problemă!, îmi zice, se poate scrie pentru cor mixt. Dar eu nu mai văd. Păcat că profesorii de acuma nu știu transpune, nu știu citi. Uite, nu e mare lucru, eu am învățat de la tatăl meu. Pentru sopran rămâne ca la tenor I, pentru alt ca la tenor II, pentru bas la fel, decât știma de bariton, ca să se scrie pentru tenor, se trece cu o octavă mai sus. Știe Luci să facă!

Apoi discutăm despre cuvântul ce-l va ține, cu amintiri de la Astra. Se moșește, că nu trebuie, că nu vrea, că nu poate vorbi, că nu poate scrie. Buuun! Să povestească și eu notez.

- Prima prezență la „Astra” am avut-o ca elev. Cred că în clasa a patra de liceu, la „Gojdu”. Toamna, în 1923. Cu cvartetul clasei, de corzi egale, patru viori, am cântat „**Fantezie**” din opera **La Damme blanche**, de Boieldieu, după o dare de seamă a Astei, la Cercul catolic din Oradea, unde e acuma, cum se cheamă, cinematograful ăla „Arta”. Ne-au chemat prin Pop Ioan, directorul liceului. A condus Aurel Lazăr. O verișoară a mea, care era secretara lui Lazăr, a luat procesul verbal. A fost vorbire și câteva recitări. Aceasta a fost prima mea prezență la „**Astra**”, care mi-a rămas pentru totdeauna întipărită în minte.

Apoi în anii 1925-27, când eram în clasele 7-8, am organizat în clasă un cor bărbătesc la patru voci. Am învățat piese patriotice diverse, populare și câteva chiar străine, între care una de Beethoven, dar nu mai țin minte care anume. Ca urmare, în fiecare duminică însoțeau pe sate, un grup de conferențieri de la „**Astra**”, medici, farmaciști, oameni de științe exacte, care țineau conferințe, în special pentru a combate alcoolismul, tuberculoza, bolile venerice, care atunci tare au fost la modă, erau multe cazuri. Și despre asta, cum îi spune, problema nutriției. Și a celor mici și a celor mari. Așa, de exemplu, mergea dr. Matei, care era directorul policlinicii, dr. Găldău, care fost primul radiolog în Oradea și dr. Gherman de asemenea radiolog, după aceea doctorul... cum îi spune!, de la internatul ortodox. Ilea! Apoi umblau cu „Astra”: Teodor Neș, Aurel Lazăr, Ianovici, Cotruș, profesori. Noi mergeam după partea oficială. La oarele 10 venea o mașină după noi la școală și plecam în comunele respective. Se ținea totul după slujba la biserică, se ținea ședința ceea, la urmă recitam și cântam câteva coruri. Elevul Teodor Durgheu era cu partea comică, el spunea glume, cum fac ăștia acuma, era, cum se spune rapsod popular, însă termenul nu e bun, e greșit, căci el nu cânta, numai spunea glume, ca să întărească atenția. Alții recitau. **Trei, Doamne și toți trei** era la modă. Din Eminescu altele. Dar cea mai savurată și mai înțeleasă de popor era poema lui Aron Cotruș: **Horea**... Nu-i în lumea... Horea să semene... din cremene! Nu mai țin minte... Era cutremurător! Toată sala se încorda și se ridica.

- Cine o recita?

- Elevii. Colegi de ai mei. Acuma, mai e încă ceva. Asta am făcut în 2 ani, aproape în fiecare duminică, afară de vacanțe. Am fost aproape în toate comunele din jurul Orăzii, atunci am cunoscut eu satele Bihorului, Tinca, Salonta, Aleșd, Tileagd, Ceica și în jur. Spre Beiuș nu am fost, că acolo erau ăi din Beiuș, care făceau partea aceea. Mai puțin am fost înspre Marghita, căci și acolo făceau cei din loc. Era câte o duminică în care ne duceam și la două comune vecine. Programul se desfășura în felul următor. Cel mai bătrân dintre profesori anunța de ce am venit, ce vom face, se lua din timp legătura cu notarul, cu plutonierul, cu doctorul și să știi că se umplea clasa. În săli de învățământ țineam de obicei, la școală, nu era atunci cămin cultural, decât unde și unde!

... Singur am pregătit corul clasei. Am învățat de la tata cum să fac corul pe patru

voci. Și aveam profesor de muzică pe unul bun, Hâncu. Eu atunci deja știam transcrie pe voci coruri bărbătești în mixt și înapoi. - Ce cântam? Întotdeauna prima bucată era **Rugăciune pentru patrie**, de Cucteanu. Întotdeauna. Apoi, după aceea, în special cântam **Pe-al nostru steag, Tricolorul, Hora Unirii**. Aveam și un cântec de Beethoven, dar nu mai țin minte cum îi spunea. Trebuie că caut în colecția de coruri. După aceea, venea **Poporul lui Traian**, vai!, ce le plăcea aista! Apoi **Somnoroase păsărele**, mai venea încă **A ruginit frunza de vii, Hai, lelițo-n deal la vie**. Apărea atunci ceva revistă populară la Sibiu, **Foaia poporului** îi zicea, dădea coruri, prelucrări de Nicorescu, mai ales de acolo le luam și le pregăteam corul.

Asta a fost într-un rând. În al doilea rând am condus corul studenților de la teologia greco-catolică în anii 1928-29. În sala de festivități a primăriei orașului Oradea, - nu știu dacă mai există -, acolo am cântat, sus, în cor, de 4-5 ori între anii 1927-1931, cu ocazia diferitelor conferințe ale „Astrei”. Știi că atunci Astra era totul, era începutul și sfârșitul, alfa și omega, nu erau ca acum cămine și case de cultură și teatru și filarmonică. Era numai „Astra”, sărmana, ea se lupta pentru ca să ajungă la fiecare cultura, căci statul prea nu-și bătea capul.

Părintele Tăutu era conducătorul Societății de lectură a teologilor. Avea permanent legătură cu Astra, cu cei care veneau ca să țină conferințe. Îl solicita, atunci mergeam cu corul și cântam după conferință. În repertoriu aveam mai multe cântece patriotice, populare, teologice. Și anume, un **Marș** de Hubic „**Prin munți și prin codri**”, așa începea. După aceea, **Marșul libertății**, de I. Vidu; **Pui de lei**. Mi-aduc aminte că o dată ne-a dus cu ocazia zilei eroilor și a ținut conferință la primărie un profesor universitar de la Cluj. Mai cântam piese religioase **Ave Maria, Rugăciune**, de Hubic, care sunt compoziții de o valoare extraordinară cum n-are multe componistica românească, mai știam noi foarte bine piese după Eminescu, după poezia **Rugăciune** închinată Maicii Domnului, muzica excepțională, tot de Hubic. Aveam și repertoriu cu text latinesc și italianesc, din preclasici, din Palestrina, Orlando di Lasso! Aici, apoi s-a terminat Oradea, că eu am plecat la Cluj.

Legătură cu „Astra” am mai avut numai și numai după ce am ajuns la Beiuș, începând din anul 1935... Acuma! Directorul liceului, dr. Nicolae Fluieraș era și președintele Astrei la Beiuș și toate manifestările Astrei se făceau în sala de festivități a liceului „Samuil Vulcan”, unde era o scenă pentru toate felurile de manifestări culturale din oraș și nici nu se putea închipui în Beiuș pe vremea aceea altă sală, căci avea și decor, era și în centru, avea și pian. Toate manifestările aveau afișe tipărite la tipografia „Doina”. Toate programele se popularizau prin afișe. Se deschidea poarta principală a liceului și drept în sala de gimnastică mergea publicul. Pe vremea aceea nu erau probleme de lemne, de lumină, de bazaconii. Cu alte cuvinte, poți să scrii și să spui așa: - Sala de gimnastică a liceului era la dispoziția permanentă a Astrei la Beiuș! Acuma! Nu e. Totuși, ca să-ți dai seama cum era atunci activitatea culturală la Beiuș, răsfoiește colecția asta de articole... [Aduce patru volume mari]... Eu am avut și toate afișele dintre anii 1935-1946, dar au venit deșteptii ăștia de securiști, ni le-au ridicat și le-au ars la fabrica de spirt... Ceva, ceva ce am salvat, i le-am dat lui Petruț, care a fost directorul tipografiei! Ce om minunat! El a fost ucenic la tipografia „Doina”, știai asta?... Așa a fost înțelegerea cu liceul, dimineața venea la lecții, după amiaza lucra la tipografia lui Rițiu.

- Ca să revin, însă la Oradea! În clădirea bibliotecii atâta am cântat eu cu corul bărbătesc al elevilor teologi, prin anii 1927-31. A venit o dată la concert și fie iertatul Rogalski. El tare lupta ca să facă viață muzicală prin radio românesc. A venit și acolo, unde e biblioteca acum, a ascultat corul. - Vino la mine, a zis, la radio! Și fă-mi mie un cor bărbătesc, așa ca și ăsta!... Apoi, nu m-am dus. Îmi pare rău acuma. Dacă mă duceam, ajungeam și eu undeva...

... La Oradea am cântat și într-un cvartet. Tot așa, la conferințele „**Astreii**”. Pianist și la vioara întâi era colegul Zitman, foarte bun pianist și bărbat frumos. L-au deportat ungurii, fiindcă era evreu. Violist era Torșan Cornel, la violina doi era Mihai Bruchenthal, iar la violoncel era Lazăr, băiatul lui Aurel Lazăr. Mare dramă a fost cu el în familie. S-a căsătorit cu o ungueroaică și au plecat definitiv în Ungaria, îți dai seama, că maică-sa numai gema de durere. Acolo nevasta l-a părăsit, a fugit cu un fost ministru, sau prim-ministru al Ungariei, așa era de frumoasă. Iar băiatul lui Aurel Lazăr a rămas p-acolo, s-a rătăcit și a pierit de inimă rea, printre unguri!

- Dar despre Corul „**Lyra**”, cum a fost la București, ai aflat? Scrie unele lucruri Petru Papp, dar nu complet... În Beiuș, ascultă! - Mai întâi a luat ființă un cor al micilor meseriași, înainte de 1905-1906, eu îți povestesc după cum mi-a relatat mie Bușița. A luat ființă mai întâi ca și cor bisericesc, cânta într-o duminică jos la uniți, în cealaltă sus în deal la ortodocși, fără absolut nicio deosebire, sau discuție.

Acum, **Astra** din Beiuș, condusă de Constantin Pavel mai ales, a primit invitație ca să prezinte Beiușul la expoziția din București, unde se adunase toți românii, expoziția jubiliară, din 1906, târgul acela sau ce dracu!

Și atuncea **Astra** a complectat corul meseriașilor cu elemente foarte bune și din intelectuali și din meseriași, adică din populația Beiușului, încât prin lucrarea **Astreii**, această formație a fost admisă să meargă la București. Fiindcă Lugojul se pregătea cu Vidu, Năsăudul la fel, cu un cor, și Beiușul a mers cu un cor.

Noa, acuma pregătirea! A fost extraordinară! Îmi povestea Bușița că au trebuit să recurgă la anumite tactici. Au mers beiușeni mulți la expoziție, dar înscriși ca și coriști, meseriași și intelectuali, altfel nu ar fi putut merge.

Tot prin **Astra** au aflat ei repertoriul, ce se cerea de știut la București și imnul regal al României, **Voința neamului, Trompetele răsună, Deșteaptă-te române**. Au făcut repetiții, pe ascuns, mi-a povestit și Bușița, și din foști coriști și coriste, dna Papp Luca, dna Mezea, cum s-au pregătit, cum au plecat. Femeile toate sub haine s-au încins de jur-împrejur cu steag românesc. Și când au ajuns la Predeal, după ce au trecut granița, că acolo a fost granița, în cea mai frumoasă priveliște, trenul s-a oprit în prima gară românească. Frumos, toată lumea s-a dat jos din tren, bărbații și femeile și ceva copii ce aveau cu ei, toți s-au lăsat în genunchi, au sărutat pământul, au scos de sub haine steagurile, s-au ridicat în picioare și au fluturat tricoloarele strigând: „- **Trăiască România**”. Bine, bine, frumos, nespuse de frumos, dar grănicerii și oamenii ungurii au făcut raport, că uite beiușenii, așa și așa în gară la Predeal. Pentru chestia asta Bușița a tras scurta, după ce s-a întors acasă a fost purtat la Budapesta, la guvern, a căpătat tot felul de pedepse și a fost îndepărtat de la conducerea corului „**Lyra**”, din Beiuș.

La tot cazul, eu am tras concluzia că „**Astra**” a fost organul cel mai puternic în Ardeal, care a menținut conștiința, limba și unitatea neamului românesc de sub apărarea maghiară. Deci, rolul deosebit al ei și atenția din partea autorităților, faptul în sine că guvernul maghiar din Budapesta l-a chemat personal acolo pe Bușița și i-a pus în vedere ca nu cumva să mai îndrăznească să se apropie și să se ocupe de corul „**Lyra**”. Așa că mie

Bușița mi-a povestit fir a păr, tot, tot, tot! Avea și un caiet, în care avea totul însemnat.

Toate manifestările Astrei aveau un dublu sens, o dată pentru elevi și școlari și apoi alt spectacol pentru locuitorii orașului. Toate în sala de gimnastică.

Joi, 23 octombrie 1986.

Sala de teatru „**A. Demetriade**” s-a înființat cu mult înainte de 1935, când m-am dus eu acolo deja și era cinematograf. A existat și în 1928, când a fost jubileul liceului. În sala aceea se dădeau piesele de teatru, cu care veneau trupele de la Cluj, de la Timișoara, de la București, sâmbătă seara pentru publicul adult, duminică înainte de masă și după masă era pentru elevi, seara iarăși pentru publicul adult. Dădeau pentru Liceul de fete, Liceul S.V., Șc. pedagogică, Șc. profesională. Aștia nu încăpeau toți odată. L. „**S.V.**” avea mai mulți elevi, ei mergeau o dată.

Ai putea memora faptul în sine cum a fost, că în epoca anilor 40-46 s-au ținut activități culturale foarte bogate la Beiuș. De ce? Pentru că luaseră ființă cele 2 U.M., 6 vânători de munte și 9 vânători de munte, având fiecare fanfară de 50-55 de persoane, deci în total 110 și primul lor dirijor a fost Dinu Stelian, acolo la Beiuș a început cariera. Iar comandantul U.M. era col. Procopie Strat, mare amator de activitate culturală literară și muzicală și de politică românească și om sprijinitor fără rezervă a Astrei. Datorită acestui fapt D. Stelian a putut organiza o orchestră veritabilă simfonică. Și prin această orchestră s-a cântat pentru prima dată în Beiuș Rapsodiile lui Enescu, Simfonia III-a de Beethoven, Uvertură 1812 de Ceaikowschi, uverturi de Rossini, și alte lucrări simfonice. Toate aceste concerte erau foarte mult frecventate de public.

Se dădeau tot în sala de festivități a liceului S. Vulcan.

După plecarea lui D. Stelian la București, activitatea s-a continuat sub conducerea lui Dulgherescu, dirijorul fanfarelor celor 2 U. Militare. Colaborarea aceasta a fanfarelor militare cu **Astra**, cu talentele din oraș, cu cei veniți în turnee, a intensificat mult activitatea **Astrei**. S-au făcut și câteva spectacole reușite în colaborare cu soliști și soliste de la operele din Cluj și București. Acestea au inaugurat în Beiuș o atmosferă plăcută și foarte artistică. Așa de exemplu, au concertat Lia Pop Popovici din Cluj, un cvartet de coarde din Cluj, condus de artistul Pavel, pianistul Ciolac. Așa! Iar Reuniunea Femeilor din Beiuș totdeauna a sprijinit și a fost sprijinită de fanfara militară. Ca un exemplu în muzica militară exista un cântăreț basist, care deși era în fanfară suflător (adică helicornist), totuși era și un virtuos contrabasist, care, cu ocazia unei festivități a Reuniunii Femeilor a susținut un concert, cântând mai multe piese foarte savurate, la contrabas. Taichnev era numele lui. Piesa cu care a început concertul a fost **Mama**, cunoscută romanță, lied-rom, mai bine zis, lied-ron. Apoi, **Pe lângă plopii fără soț**, **Mai am un singur dor**. A uimit. Când a terminat cu **Pe lângă plopii fără soț** de 3 ori a trebuit să cânte, așa a impresionat. Era neamț bănățean. Un mucalit, dar un muzician distins. Apoi a cântat **Ave Maria** și alte piese cunoscute și făcute. După aceea! Așeee! S-au ținut câteva conferințe, prezentându-se viața unor compozitori precum și a unor literați, întotdeauna au fost încadrate conferințele în programele artistice, susținute de unele persoane cu o cultură muzicală deosebită. Ca de exemplu Viorel Doboș, de origină din Oradea, compozitor recunoscut și autorul unor operete românești apreciate. Sau soții de ofițeri și funcționari din timpurile acelea, care prin priceperea și dexteritatea lor instrumentală s-au impus cu interpretări de lucrări valoroase, din Chopin, Mozart, Bach, Beethoven. Asta a fost epoca cea mai prodigioasă în activitate.

Zilele de obicei destinate Astrei erau sâmbătă seara și duminică seara pentru public,

matinee pentru elevi și eleve. În sala de la liceu, care era chiar în mijlocul orașului. Publicul avea o comoditate plăcută de a veni, locul era aproape, curat, încălzit, oferea comoditate și eleganță societății din Beiuș. Și apoi faptul în sine că între intelectualitatea orașului, micii meseriași, muncitori, erau o bună legătură și prietenie. Asta a fost meritul Astrei, că a realizat-o prin cultură.

Relația între intelectuali și restul orașului s-a materializat mult prin Astra, prin colaborarea în corul „**Lyra**”, îi aduna spiritul național, relația dintre locuitorii orașului era de o puternică nuanță națională și patriotică. Și locul de întâlnire cu anumite ocazii, a Reuniunii Femeilor, a Astrei, a absolvenților liceului, întâlnirile erau la Casa Națională. A fost acolo, unde-i acuma atelierul de țesătorie, de la școala elementară mai jos. Aveau bucătărie jos la subsol. Aveau sus loc pentru onomastici, acolo organizau Sf. Ioan, de exemplu și veneau toții Ioanii și Janosii. Nu era deosebire socială, era interesant, patriarhal. Nu se făcea nici diferență, că români, că unguri. De exemplu mai mulți avocați, sau tâmplari, erau unguri. Cu toții se întâlneau la Casa Națională, petreceau, discutau, era o armonie patriarhală.

Am avut profesori de pian cu care am dat concerte, soacra avoc. Mureșanu, fostă profesoară la „**Școala cantorum**” din Paris. Fata ei era profesoară de franceză la Șc. de fete și s-a căsătorit cu av. Mureșanu. Era briliantă, mai ales în lucrări de pian ale lui Chopin și ale lui Liszt. Todeauna venea, nu a fost o dată ca să mă refuze. Era bătrânică, deja pensionară, dar așa de fericită când putea să cânte. O chema Lili Șerbănescu.

A mai fost apoi doctorița de la spital René Pop. Tatăl ei a fost atașat diplomat la Paris. Pe urmă nu știu eu ce divorț a fost între părinții ei. Dar la tot cazul, a fost pianistă foarte briliantă.

Dacă aveam eu elementele astea, instrumentiști, pianiste, n-aveam nevoie să mă prăpădesc așa tare, aveam curajul să pun în program lucrări grele, cum am spus. A fost una din epocile, în care Astra, într-adevăr a fost la înălțimea misiunii ei. Și aceea trebuie să avem în vedere că foarte mulți intelectuali din Oradea s-au refugiat la Beiuș și i-am organizat în munca asta culturală a Astrei. După doamna Cosma, părinții, frații, toți au fost muzicieni. Dar eu pe ea am avut-o ca solistă ani de zile la serbările cele mai diferite. Așa că am avut elemente bune, cu care să lucrez. De pildă unul Ardelean, un foarte bun pianist, numai că era cam băutor. Dar l-am folosit. Deci, aveam elementele necesare. Un flautist de la una din fanfare a ajuns solist în București. Apoi Dinu Stelian era și un foarte bun viorist. Nu trebuia să mă ocup prea insistent de ei, voiau să facă, veneau. Am avut și o colaborare foarte bună și foarte distinsă, pe doamna Neagu, fostă profesor a școlii pedagogice din Beiuș și apoi de aici! Aici s-a pensionat! O foarte distinsă profesoară de muzică și de cor.

Când a venit muzicologul nostru Gh. Breazu la definitivatul ei a spus:

- În marile capitale poți auzi numai așa un cor femeiesc, cum a avut Șc. pedagogică din Beiuș. Ea a fost prima interpretă a prelucrărilor mele de folclor. De exemplu, când a venit Rogalski de la radio și prima dată a dus la București și a cântat la radio București Școala pedagogică din Beiuș. Și o prelucrare bihoreană de a mea au cântat. Înainte de 40, la tot cazul, după venirea la Beiuș.

După 1944 am compus compoziții pentru radio, 4 compoziții:

- Tractoristul. Text Gh. Botta
- Fata bihoreană
- Idilă bihoreană
- Ecoul codrilor
- Ecoul văilor

Aștea știu că au intrat în repertoriul radio și am primit de la ei tipăritură, până prin

48.

Astra s-a ocupat intens și de femei, încadrându-le în activitatea artistică culturală a ei. Doamne distinse din Beiuș recitau și cântau la manifestările Astrei, mai ales în timpul când s-a inaugurat în Beiuș sărbătorirea lui Ciordaș și Bolcaș, începând din 4 aprilie 1938. Corul Liceului „S.V.” lua parte, era format numai din băieți. Era senzație! Aveau voci cristaline, i-am învățat să cânte cu foarte mult control vocal. Ba chiar scriau poezii, care se recitau cu ocazia.

Știi că în anii imediat după Unire, Astra organiza plecări la sărbătorirea zilei de 1 decembrie la Alba Iulia, unde se țineau serbări mari. Și cum se practica! Învățătorii formau câte un grup de copii, elevi de școală, a căror părinți îi puteau susține. Asta era an de an. Paralel cu timpul, se mergea în 3/15 mai la Blaj, când se sărbătorea amintirea adunării românilor pe Câmpia Libertății Acum, ce s-a întâmplat! Blăjenii, adică orașul Blaj și cu Astra, au construit un Ateneu popular în Blaj. La tot cazul, pentru acele timpuri era o sală foarte reușită. Și la inaugurarea sălii acesteia au chemat din toate județele. Cine poate să meargă. Conducerea lor din Blaj a inițiat și un concurs de lucrări muzicale, nu au dat ei așa o temă, dar totuși în cinstea evenimentului. În ultimul moment am aflat și eu, deși eram prieten foarte bun cu profesorul de muzică de la Blaj, nu prea am știut. Mă cheamă ep. FRENȚIU, bătrânul și mă întreabă: - Gata ți-e lucrarea pentru concurs. Ce concurs?... - Noa zice, acum te duci acasă, te duci la vila Pavel la Stâna de Vale și ai două săptămâni să faci lucrarea pentru concurs. Acolo m-am întâlnit cu prof. Ioan Georgescu, care era și poet. - Da dacă, zice, vei face poemul simfonic cu cor și cu soliști - Da n-am text!

- Hai, că-ți fac eu text! Mi-a făcut un text frumos. Așa am scris poemul simfonic pentru orchestră și cor „**Inokentie Micu Klein**”.

Delegatul Bihorului - un grup de vreo 20-25 de băieți de la liceu, vreo 15 fete de la liceul de fete, în costum Bihorenesc. Era în 3/15 mai, timp frumos și profesorii. Acolo au venit mulți. În prima seară a concertat Enescu și filarmonica din Cluj. Mare amploare. În 1943.

După ce am scris lucrarea nu am avut timp să transcriu cu cerneală și am prezentat originalul așa, scris cu creionul.

Ș-apoi s-a făcut un juriu, cu Enescu, ce știu io care or mai fi fost! Și apoi s-a publicat în cadru festiv rezultatul. Am luat premiul III.

Primul premiu l-a luat dr. Toduța Sigismund, primul român cu doctorat în muzică. Era acolo profesor la Blaj, venit de la Roma acasă. Cu un concert pentru pian și orchestră, că el era pianist mare.

Premiul al doilea a fost a lui Luki Mureșanu, băiatul lui compozitorul Iacob Mureșanu. Foarte distins băiat. A murit săracu, mai târziu, acum vreo 8-10 ani dă când a murit. Cu o **rapsodie**, o compoziție cu motive populare din Ardeal, foarte foarte stilizat. Toduța a primit 40.000, Luki 30.000 și eu 20.000 de lei, astea au fost premiile. Era o sumă mare, ce aveam eu 3800 de lei salariul! Ția erau bani atunci!

Din 1948 nu mai este compactorie la Beiuș. Între războaie Beiușul avea compactorie bună și era cunoscut Schwarz-baci. Avea atelierul în curte în spate la Librăria „Doina”, unde și locuia. El era un compactor „oficial” al liceelor. Rițiu tipărea cataloagele, iar Schwarz-baci le compacta. Tot el compacta colecțiile de periodice din biblioteca liceului. Pe acestea, frumos legate, le-au luat și le-au dus clujenii prin 1950.

BIBLIOGRAFIE

- Mihai BRUCHENTHAL. **Documentar 1908-1989**, ms.il., 60 p.
- Mihai BRUCHENTHAL. **Copie după albumul personal**, Beiuș 23 ianuarie 1978, ms., 100 p.il.
- Mihai BRUCHENTHAL. **Date personale, Beiuș 1974**, ms., 159 p.
- Michaela BRUCHENTHAL. **Cronică de familie prin fotografii, sau călătorie prin amintiri cu ajutorul fotografiilor 1849-2000**, cinci volume ms.il., de 118, 119, 120, 120, 48 p.
- Avram GEOLDEȘ. **Un muzician de exemplară conștiință**. În **Crișana**, Oradea, 11 noiembrie 1987, p.2.
- Michaela BRUCHENTHAL-ȚUȚUIANU. **Medalion Mihai POP DE BRUCHENTHAL (15 ianuarie 1908-19 ianuarie 1989)**. În **Crișana**, Oradea, 16 ianuarie 1993, p.4 ; 23 ianuarie 1993, p.4.
- Constantin MĂLINAȘ. **Centenar BRUCHENTHAL 1908-2008**. În **Crișana**, Oradea, 12 ianuarie 2008, p.10.
- Constantin MĂLINAȘ. **Învățătorul greco-catolic Mihai Pop de Bruchenthal din Ciutelec 1843-1924**. În volumul colectiv **Învățământul românesc pe meleaguri bihorene**. Oradea: Editura Episcop Vasile Aftenie, 2007, p.48-110.
- Constantin MĂLINAȘ. **1908-2008 Centenar Mihai Pop Bruchenthal**. În **Zodii în cumpănă**. Oradea, an 2, nr.4, septembrie 2008, p.7-8.

3

MANUSCRISUL BRUCHENTHAL 1974

Manuscrisul autobiografic al profesorului **Mihai POP BRUCHENTHAL** de la Beiuș se prezintă sub forma unui caiet școlar obișnuit, de formatul 21/15 cm., îmbrăcat în învelitoare neagră de plastic, cu 171 de pagini liniate industrial, numerotate manual de către autor, din care 159 de pagini sunt scrise de către acesta, cu cerneală albastră, în litere de mână, minuscule, sau majuscule (la titluri de capitole, la citate și integral la partea de bibliografie a operei sale muzicale). De altfel, se cuvine precizat ca profesorul a agreat literele majuscule, folosindu-le preponderent în redactările sale, inclusiv în o parte din corespondență.

Sumarul manuscrisului este următorul:

P.1-2, goale.

P.3, fotografia profesorului la maturitate.

P.5-20, citate și cugetări sapiențiale, de o deosebită frumusețe intelectuală.

P.21. Nota autorului, datată Beiuș 1974.

P.23-30. DATE PERSONALE.

P.31-39. STUDII MUZICALE.

P.40-49. ACTIVITATEA CA PROFESOR.

P.49-66. ACTIVITATEA DE CREAȚIE.

P.67-73. CREAȚIA INSTRUMENTALĂ.

P.73-82. CREAȚIA CORALO-SIMFONICĂ.

P.73-84. ACTIVITATEA FOLCLORICĂ.

P.85-87. ACTIVITATEA DIDACTICĂ.

P.88-106. ACTIVITATEA EXTRA-ȘCOLARĂ.

P.107-114. ALTE ACTIVITĂȚI MUZICALE.

P.115-142. CATALOGUL COMPOZIȚIILOR CORALE, VOCALE, DE MUZICĂ DE CAMERĂ ȘI SIMFONICE.

P.143-159. COLECȚIA DE FOLCLOR.

CITATE ȘI CUGETĂRI

„ÎN LUMEA ACEASTA ORICE LUCRU, SAU FIINȚĂ ARE O MENIRE, UN ROST BINE DETERMINAT. FILOSOFIA VIEȚII ESTE CA, DESCOPERIND-O DIN TIMP, SĂ O ÎNDEPLINEȘTI CU CINSTE ȘI CU DEMNITATE”.

„VIAȚA MEA AM SOCOTI-O CA UN CÂNTEC DE CHEMARE SPRE CULMI. INSPIRAȚIA AM SOCOTI-O CA PE O FECIOARĂ, CE DESPICĂ ȘI LUMINEAZĂ CU VÂLVĂȚAIA CHIPULUI, A PLETTELOR ȘI A OCHILOR EI DE FOC, DRUMUL PE CARE TREBUIE SĂ-L URMEZE LUMEA ÎN NĂZUINȚA EI SPRE MAI BINE, SPRE FERICIRE ȘI FRUMOS”.

„UN CÂNTEC BUN ESTE TOTDEAUNA CA UN CRISTAL CURAT ÎN CARE NOI TURNĂM DE OBICEIU O PICĂTURĂ DIN INFINITUL SUFLETULUI NOSTRU .”

G. ENESCU.

ARTA ESTE FRUCTUL MUNCII PE TRUNCHIUL TALENTULUI CU RĂDĂCINI ADÂNCI ÎN CULTURĂ.

„VREAU SĂ AM UN SFÂRȘIT DE FILOSOOF FILANTROP, TRĂIND ÎN PACE CU MINE ÎNSUMI. ASTFEL ÎNTREVAD EU VENINDU-MI MOARTEA. ÎMI VOI INTREBUINTA TOT CEEA CE MI-A MAI RĂMAS DIN LUCIDITATE. PERFORMANȚA MEA DE ARTIST VA FI ACEEA, CARE A FOST. NU-MI RĂMÂNE DECÂT SĂ ÎNCERC SĂ N-O BANALIZEZ ÎNTR-UN FINAL PROSTESC. ȘTIU: AM ÎNCEPUT SĂ VORBESC PEA DES DE VÂRSTA MEA, DAR FAC ACEST LUCRU PENTRU CĂ ALT VIITOR NU MAI AM. VA TREBUI SĂ PĂRĂSESC MASA LA CARE AM MUNCIT ÎN MOD DEMN, FĂRĂ SĂ MĂ PRĂVĂLESC DEDESUBTUL EI.”

„ACUM VIAȚA MEA N-ARE SENS ÎN AFARA LUMII AMINTIRILOR. VOI TRĂI ÎMPREUNĂ CU ELE. LE VOI PURTA TOT TIMPUL ÎN GÂNDUL ȘI ÎN INIMA MEA. ȘI VOI CĂUTA SĂ ÎMI PETREC RESTUL ZILELOR ÎN TOVĂRĂȘIA LOR. IAR CÂND VOI ÎMBĂTRÂNI, DACĂ ZIDITORUL NOSTRU VA BINEVOI SĂ-MI PRELUNGEASCĂ ATÂT DE MULT SUPLIICIUL, STÂND LÂNGĂ FOC CA SĂ-MI ÎNCĂLZESC TRUPUL ÎNGHEȚAT DE SCURGEREA VREMII, VOI ÎNTINERI ORI DE CÂTE ORI VOI RETRĂI ACESTE CÂTEVA ZILE, CARE-AU FĂCUT DIN MINE CEVA MAI MULT DE CÂT UN OM DE RÂND, UN CREATOR DE OPERE DE ARTĂ” (NIKITAS)

DA, AMITIRILE: „UNICUL RAI, DIN CARE NU PUTEM FI ALUNGAȚI!”

VERSURI ALE POETULUI GERMAN JEAN PAUL RICHTER (1762-1826). REPRODUSE DE NIC. DELEANU ÎN ROMANUL „NEDEIA DIN POIANA MIRESEI”, VOL. II PAG. 309 ED. I-A.

ESENȚIALUL ÎN ARTĂ ESTE SĂ VIBREZI TU ÎNSUȚI ȘI SĂ-I FACI ȘI PE ALȚII SĂ

VIBREZE**GEORGE ENESCU**

*

În evocările prezente voi căuta să expun momentele mai însemnate din viața mea de profesor, dirijor, folklorist și compozitor, schițând mediile și ambianțele în care am activat și ideile care m-au călăuzit în activitatea mea de profesor, dirijor, folklorist și compozitor.

În expunere voi căuta să fiu cât mai realist, evitând orice poetizare, sau dramatizare.

Beiuș, 1974.**Bruchenthal Mihai.****DATE PERSONALE**

M-am născut în comuna DERNIȘOARA (DERNA), județul Bihor, la 15 ianuarie 1908, din părinții MIHAIL POP BRUCHENTHAL ȘI EMILIA (EMA) FAUR, ambii cadre didactice, tata învățător și mama învățătoare. Tatăl meu la rândul lui a fost fiu de învățător. Bunicul meu a fost 46 de ani învățător confesional, adecă fără plată de la stat, în comuna Ciutelec, județul Bihor. Tatăl meu a mai avut un frate, AUGUSTIN, care a fost tot învățător în comuna Spinuș și care la rândul lui a avut trei copii: ALEXANDRU, LENUȚA ȘI AUGUSTIN, toți trei învățători.

Dintre acești trei copii, Alexandru, a fost asasinat de hoardele teroriste fasciste în luna august 1944. Tatăl meu a terminat preparandia la Oradea Mare iar mama mea tot preparandia la călugărițele ursuline din Oradea (azi liceul Magyarossi).

Tatăl meu, câțiva ani a fost învățător confesional în comuna Derna, unde m-am născut și eu și sora mea Emilia. Apoi s-a mutat la Hotar, unde a funcționat 17 ani; mama mea, la început a funcționat ca educatoare și apoi ca învățătoare. Apoi tata s-a mutat în comuna Țețchea, unde a decedat în 4 februarie 1930 în urma unei injecții de 7 doze de chinină, administrate odată în mod criminal de doctorul Szirmai Kálmán de la circumscripția medicală din ALEȘD și care la 3 ore după moartea tatălui meu a dispărut și a fugit în Ungaria. Scurt timp după moartea tatălui meu, mama mea s-a mutat - prin transfer - la Vadu Crișului, comuna ei natală, și unde a funcționat ca învățătoare până la ieșirea ei la pensie. După ieșirea ei la pensie, s-a mutat la Tileagd, unde este și înmormântată.

Atât tatăl meu, cât și mama mea au fost foarte muzicali și dotați cu voce plăcută, tatăl meu a fost bun violonist. Ca învățător a format un cor de școlari la două voci egale, cu care a învățat nu numai cântece patriotice și școlărești, ci și Liturghia la două voci de Gavril Muzicescu și pe care o cânta tot la două săptămâni în biserica din sat.

Între anii școlari 1913-14 și 1917-18, am terminat cinci clase primare în comuna Hotar. Între anii școlari 1919-1927 am terminat liceul și bacalaureatul la Liceul de băieți Emanoil Gojdu din Oradea.

După terminarea liceului, m-am înscris la Academia teologică unită din Oradea și pe care am terminat-o în anul școlar 1930-1931. Între anii școlari 1931-32 și 1934-1935, am absolvit Secția Pedagogică pentru pregătirea profesională de muzică, de la Academia de Muzică și Artă din Cluj. În primăvara anului 1937 am dat examen de șef de muzică militară, reușind al III-lea pe țară.

Ca elev de liceu, la liceul „Emanoil Gojdu din Oradea, am avut ocazia să studiez muzica destul de intens, având ca profesor de muzică și cor pe inimosul profesor de muzică Eugen Hâncu. Vioara am studiat-o cu profesorul Iosif Roth, care și în timpul cât am fost la

teologie venea să-mi dea ore de vioară; a fost un foarte distins profesor de vioară și erudit muzician.

În clasa a IV-a de liceu, am făcut parte dintr-un cvartet de coarde (4 violine) cu alți trei colegi și cu cari am învățat „MENUETUL ȘI TRIO-UL”, din „SERENADA” de A. Mozart și o fantezie din Opera „Dama Albă” de Boildican. În clasele VII și VIII am instruit și am condus corul bărbătesc la 4 voci egale al clasei, care aproape în fiecare duminică se deplasa la sate pentru a suține diferite programe artistice în cadrul asociației „Astra”, despărțimentul Oradea. Repertoriul corului a cuprins piese corale de Ciprian Porumbescu, Emil Cunțan, Nic. Oancea, Ion Nicorescu, George Dima, Alex. Alexiu și Givulescu.

Ca elev, de liceu, am făcut parte permanent din corul mixt al liceului, la început ca altist, apoi ca tenor. În acest timp am studiat piesele corale: Tricolorul, Pe-al nostru steag e scris unire, de Porumbescu, Hora Unirii de Alex. Flechtenmacher, Pui de lei și Presărați pe-a lor morminte de Ion Brăteanu, Imnul încoronării sau Din Carpați și Pân la mare, Cui nu-i place dragostea, Eu mândruțo plec mă duc și Ce stai bade tot pe prag, de Nic. Oancea, Dunărea albastră, de Ioh. Strauss, transcris pentru cor mixt de T. Teodorescu, Imn eroilor, de Paschil, D-auzi mândro, ori n-auzi de N. Oancea. Partiturile acestor piese corale, parte le-am cumpărat, parte le-am transcris de la profesorul Hâncu și le păstrez și acuma. Încă de atunci m-am deprins a transcrie partituri corect și cetibil.

Ca student la Academia teologică din Oradea, am avut ca profesor de muzică bisericească și muzică corală pe compozitorul **FRANCISC HUBIC (1883-1947)**. Începând cu anul școlar 1928-29, adică în anul al II-lea, am instruit și condus corul bărbătesc la 4 voci al Academiei, care, a participat întodeauna cu 2-3 piese corale la diferite programe organizate cu ocazia diferitelor serbări naționale: 1 decembrie, 24 ianuarie, Ziua eroilor.

Repertoriul coral al acestei formații, pe lângă valoroase piese liturgice în majoritate de Francisc Hubic, de Vidu, Timotei Popovici, Vorobschievici, Mandicevschi, cuprindea foarte multe piese corale valoroase de C. Porumbescu, Dima Chiriac, Vidu, Popovici Racoviță; precum și de compozitorii polifoniști: (Palestrina, Orlando di Lasso, Perossi).

Tot în timpul când eram student la academia teologică am instruit și condus corul mixt al internatului de băieți cu care am reușit să învăț liturghia lui Augustin Bena și alte cântece precum: **CORUL ROBILO**R din opera **NABUCO** de **VERDI**, **COLINDE** de G. Dima, și **CHIRIAC, LĂSAȚI COPIII SĂ VINĂ LA MINE** de Ghică Comănești. În organizarea, instruirea și activitatea acestei formații am fost ajutat de prof. Dr. Aloisiu Tăutu.

STUDII MUZICALE

În toamna anului 1931 m-am înscris la **ACADEMIA DE MUZICĂ ȘI ARTĂ DRAMATICĂ DIN CLUJ**, secția pedagogică (pentru pregătirea profesorilor de muzică); și pe care am terminat-o în primăvara anului 1935.

La Academia de muzică din Cluj am avut ca profesori personalități muzicale de seamă:

1. **TEORIE ȘI SOLFEGIU, DICTAT MUZICAL ȘI FOLCLOR**, pe profesorul **TRAIAN VULPESCU**, autor de manual.
2. **LA ARMONIE**, pe profesorul **MIHAIL ANDREESCU-SKELETY**, compozitor și autor de manual de armonie.
3. **LA CONTRAPUNCT, FUGĂ, TEORIA FOMELOR MUZICALE, TEORIA INSTRUMENTELOR, MUZICĂ DE CAMERĂ**, pe profesorul **MARȚIAN NEGREA**, compozitor renumit și autor de manuale.
4. **LA ISTORIA MUZICII, ACUSTICĂ ȘI ESTETICĂ, PEDAGOGIE ȘI PRACTICĂ PEDAGOGICĂ**, pe profesorul **GEORGE SIMONIS**, compozitor și autor de manuale.
5. **LA PIAN AUXILIAR**, pe profesorul **VIORICA RADU**, distinsă pianistă și

pedagogă.

6. **LA CÂNT AUXILIAR**, pe profesorul **IONEL CRIȘAN**, maestru de canto și artist de operă.

7. **LA DICȚIUNE ȘI DECLAMAȚIE** pe profesorul **ION VASILESCU**, artist de teatru.

În Academia de muzică din Cluj, pe lângă teorie și solfegiu, armonie și contrapunct, istoria muzicii și teoria formelor muzicale și-a instrumentelor muzicale, am mai studiat muzica și notația psaltică; valoarea și notarea folclorului muzical românesc din toate regiunile țării, dar mai ales al celui bihorean. Am studiat cu multă asiduitate instrumentele simfonice și formele muzicale simfonice și de cameră. Pentru a cunoaște aceste probleme, adesea am participat - ca auditor - la orele de compoziție ale maestrului Marțian Negrea.

Prin toate materiile, dar mai ales prin teoria formelor muzicale m-am inițiat până în cele mai mici amănunte despre structura și specificul formelor muzicale vocale și instrumentale și de muzică de cameră. În această inițiere am fost mult ajutat de îndrumările maestrului Marțian Negrea și studiul individual al celor mai caracteristice și complexe tratate și publicații franceze și germane, pentru fiecare în parte. În mod deosebit am studiat următoarele publicații:

1. **CURS DE ARMONIE** de Victor Gheorghiu (profesor și compozitor).
2. **TRATAT DE ARMONIE** de Alexandru Zirra.
3. **MARMONIELEHRE** de Rudolf Lanis și Ludwig Thuille, în 4 volume.
4. **LECON D' HARMONIE** de Theodore Dubois.
5. **OSZHAGZASTAN** de Šiklós Albert (în limba maghiară).
6. **TRAITE DE CONTREPOINT ET DE FUGUE** de Théodore Dubois (tratată în patru părți).
7. **MANUEL D' ANALYSE MUSICALE** de W. R. Spalding.
8. **LA MUSIQUE ET LES MUZICIENNES** de P. Lavignac.
9. **ZENEI FORMATAN (ALAKTAN)** de Siklós Albert.
10. **HANSSZERELÉSTAN (KETKÖTETBEN)**, de Siklós Albert.

Tot în Academia de muzică din Cluj mi-am cimentat concepția clară și practică despre valoarea și frumusețea muzicală a celor două stiluri: stilul armonic și stilul contrapunctic.

În acest sens am studiat mult și variat creațiile specifice în stil armonic și în cel contrapunctic, pe care mi le-a recomandat maestrul Marțian Negrea și Andreescu-Scheletti. Am studiat mult creațiile lui Ric. Wagner, Anton Bruchmen, Claude Debussy, I. S. Bach, Josif Haydn, George Dima, Sabin Drăgoi; precum și contrapunctiștii Palestrina, Ludovico da Vittoria și Penosii. În felul acesta am plecat din Academia de muzică din Cluj bine documentat și clar inițiat în structura formelor muzicale armonice și contrapunctice cu caracter religios și laic, vocal și instrumental.

Ca documentație poate servi una din primele mele compoziții realizată la Beiuș, ca profesor de muzică la liceul „**Samuil Vulcan**”, intitulată „**CÂNTEC DE UNU DECEMBRIE**”, în care prima parte este o contrapunctare a cunoscutei melodii „**DEȘTEAPTĂ-TE ROMÂNE**” cu o melodie de doină.

Intra aici scanare de portativ din fișier BRUK MS 1974 009 și 010

Iar cât privește utilizarea în stil armonic a unei idei muzicale poate servi prima parte din compoziția **POEMUL DEȘTEPTĂRII (PENTRU COR MIXT)**, precum și **POEMUL CORAL CU ACOMPANIAMENT DE ORCHESTRĂ: INOCENȚIU MICU-KLEIN**, în care motivele melodice din cunoscutul cântec „**DEȘTEAPTĂ-TE ROMÂNE**” sunt utilizate - în ambele aceste compoziții - în foarte plastice și sugestive episoade armonice.

Inepuizabilul stil contrapunctic cu multiplele sale genuri și forme le-am utilizat mult, atât în lucrările religioase cât și în prelucrările de folclor sau de colinde; precum și în creații de extinderi mari cu tematică laică.

Țin să menționez că multe din lucrările mele în stil contrapunctic de extindere mare (**VECERNIA, ÎNDEMN, DOXOLOGIA MARE, CONCERTUL DE CRĂCIUN, CONCERT LA BUNA-VESTIRE, CONCERT PENTRU TRIPLU COR), TOATE CU TEMATICĂ RELIGIOASĂ,** sunt compuse pentru concerte și nu pentru servicii religioase.

La fel țin să menționez că în lucrările alcătuite din mai multe părți fie cu tematică religioasă, fie cu tematică laică, sunt utilizate ambele stiluri. Așa de exemplu:

ÎN SEARA DE CRĂCIN: (OPUS 50)

ANDANTE = în stil armonic

ALEGRO MODERATO = în stil fugat

DE-A PURUREA DE STRAJĂ: (OPUS 143)

PRELUDIU = în stil armonic

FUGA = stil CONTRAPUNCTIC

ACTIVITATEA CA PROFESOR

Atât ca profesor, cât și ca dirijor de cor sau compozitor, am căutat ca prin creațiile muzicale să fac educație patriotică și estetică intensă, făcând ca tineretul școlar să-și iubească patria, să cunoască trecutul glorios al țării noastre, să-și iubească eroii nemuritori, plaiurile și frumusețile patriei. De aceea din "Repertoriul Coral" al formațiilor corale școlare de la școlile unde am funcționat (LIC. SAMUIL VULCAN, LIC. DE FETE, ȘCOALA PEDAGOGICĂ DE EDUCATOARE, ȘCOALA PROFESIONALĂ, ȘCOALA SANITARĂ), n-au lipsit niciodată creațiile corale de mare valoare patriotică din literatura noastră corală.

Ori de câte ori am obținut, sau am găsit publicată vreo poezie cu conținut patriotic, aptă pentru a i se crea muzică, am compus câte un cor cu conținut educativ-patriotic, și care întotdeauna a animat și însuflețit coriștii și publicul ascultător.

Nu mai puține sunt lucrările mele corale, dar și simfonice, în care sunt înfățișate frumusețile patriei și aspectele vieții sociale și idilice ale satelor bihorene și multele obiceiuri, ritualuri, după care se desfășoară unele evenimente în viața satelor bihorene. Cu o deosebită atenție am prelucrat pentru coruri mixte și voci egale, elemente folclorice cu caracter satiric.

Iată o parte din repertoriul de piese corale, învățate cu corurile pe care le-am instruit și condus:

CIPRIAN PORUMBESCU:

Tricolorul.

Pe-al nostru steag.

Cîntec de 1 Mai.

Serenada (Somn ușor).

Cisla.

ALEX. FLECHTENMACHER:

Hora unirii.

Hora muncitorilor.

ALFONS CASTALDI:

Se-ntorc eroii.

La arme.

ION COSTESCU:

Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie.
Doină zic.

W. A. MOYART:

Imn festiv.
O, mai frumos!
Cântec de leagăn.
Noapte de vară.

LUDWIG VAN BEETHOVEN:

Oda bucuriei din simfonia a IX-a.
O, lume, ce frumoasă ești!

GIUSEPPE VERDI:

Corul robilor din opera NABUCCO.
Marș din opera Aida. (fragment)

FRANZ SCHUBERT:

Teiul.
Cântec de leagăn.

IOSIF HAYDN:

Imn festiv.
Corul nr. 13 din oratoriul „Creațiunea”.

KARL MARIA VON WEBER:

În crîng.
Corul Vânătorilor.
Floarea din livadă.
Concertul broaștelor.

IOAN CRISTU DANIELESCU:

Voința neamului.
Glorie ție.
Cântec de leagăn.

IONEL BRĂȚIANU:

Pui de lei.
Imnul eroilor (Presărați pe-a lor morminte)
Cer frumos al țării mele.

IOSIV VELCEANU:

Pupi de flori.
Vin fetițele.
Săbărelul.

GHEORGHE SCHELETTI:

Ce te legeni codrule.

FELIX MENDELSON-BARTOLDI:

Rămas bun codrului.

Pe mare.
Ciocîrlia.

IOHANES BRAHMS:

Serenada.

DIMITRI ȘOSTACOVICI:

Lauda muncii.
Cântecul păcii.

GAVRIIL MUZICESCU:

Trompetele răsună.
Concertul de Crăciun.
Concertul de Paști.
Răsai lună.

IACOB MUREȘIANU:

Deșteaptă-te Române!
Imn ocazional.
Mi-e dor de satul meu.
Brumărelul.

NICOLAE OANCEA:

Cătălina.
Cântecul fusului.
Zboară dorule.
Pitpalacul.
Imn.

TIMOTEI POPOVICI:

Poemul lui Avram Iancu.

SABIN DRĂGOI:

Idilă bihoreană.
Trandafir de pe răzoare.
Luntrașii de pe Volga (transcripție).
Cucule pasăre grasă.
Imnul muncii.
De-aș avea un milion de inimi.
Cântă marile furnale.
Noi te slăvim drag Partid.

ION VIDU:

Răsunetul din Crișana.
Răsunetul din Ardeal.
Peste deal.
Ana Lugojana.
Marșul libertății.
Din șezătoare.
Grânele vara se coc.

GEORGE ENESCU:

Țara mea.

IOAN D. CHIRESCU:

Mama.
Rodica.
Republică măreață vatră.
Măreț pământ al patrie iubite.
Sub al păcii stindard.
Răsună codrul iar.
Să-nălțăm un cântec, drag.
Pace vrem și cer senin.
Slăvim o viață nouă.
Ostașii muncii.
Pe drum de victorii.
Partid, păvaza mea.
Hora marilor câmpi.
Cântecul partizanilor păcii.

LUDVIG PACEAG:

Trenuțul.
Cântec de sărbătoare.
Republică, izvor de viață.
Cântec de sărbătoare.
Doi pescari.
Drag mi-e cântecul și jocul.
Sârba colectivștilor.

MIRCEA NEAGU:

Glorios partid.
Slăvită Românie.
Sub steagul păcii.
Drapelul țării.
Republică, izvor de viață.
Te cânt partid!
Spre culmi, însorite!

GHEORGHE DANGA:

Sârba-n căruță.
Sârba pe loc.
Senin e cerul țării mele.
Noroc bun.

GHEORGHE DERIEȚIANU:

Slavă Republicii.
Sântem ai țării primăvară.
Ne chiamă culmile albastre.
Învârtita de la Hunedoara.

VASILE TIMIȘ:

Noi din ape-am strâns lumină.
Steagul unității.
Cântecul șoimilor.
Este ziua sărbătorii.

GHEORGHE BAZAVAN:

Țara-ntreagă cât mășori.
Patrie, pământ de aur.
Partidul ne-a condus.
Înalță fruntea către soare.

ALFRED MENDELSONN:

Tineret, mândria țării.
Zorii secerătorilor.
Cântec muncitoresc.
Cântec pentru cei mai buni.
Cântec tineresc.
Partidul ne cheamă.
Cântec tineresc.

DIMITRIE G. KIRIAC:

Cântecul pescarului.
Morarul.

Din cele peste 400 de piese corale învățate, am înșirat numai pe cele mai reprezentative și de autorii mai cunoscuți. În arhiva personală, păstrez catalogul tuturor persoanelor, care au făcut parte din corurile pe care le-am instruit și dirijat.

MODUL DE CREAȚIE

Cred, este imperativ, ca să expun în câteva pagini și modul cum am compus; adecă „**modul de creație**”.

Întrucât toate compozițiile mele muzicale, fie vocale sau instrumentale, sânt realizate unele prin prelucrare de folclor, iar altele prin elemente melodice create prin inspirație liberă, în acest capitol voi face expunerea sub două aspecte. Deci întâi voi expune cum am folosit materialul folcloric – muzica și textul – în creațiile mele corale, de muzică de cameră sau simfonice.

Problema utilizării folclorului muzical în compoziții culte este o problemă, o tematică de creație încă nestabilă pe deplin și nedeterminată cu precizie ca o normă fixă, deoarece opiniile variază de la compozitor la compozitor, de la profesor la profesor, de la Conservator la Conservator. Bine înțeles, eu nu am să fac aici expunerea variatelor opinii și practice în acest sens, căci fiecare opinie își are justificarea și documentarea sa bună și estetică!

Eu mă voi rezuma la expunerea și documentarea procedeelelor pe care le-am folosit într-o formă personală și mai ales voi arăta etapele mai însemnate ale modului de a folosi “folclorul muzical bihorean”. În linii mari, am utilizat două procedee mari, fără a face abuz de ele, sau fără a strica prin ele specificul folcloric, local sau de zonă!

Aceste două procedee sânt următoarele:

- **utilizarea rapsodică a melosului popular.**
- **crearea de noi melosuri în spiritul folcloric zonal respectiv.**

UTILIZAREA RAPSODICĂ este un procedeu de creație, cu ajutorul unor elemente melodice folclorice, folosite sub mai multe aspecte, întru cât compozitorii aceste elemente melodice folclorice le pot folosi cu mai multă sau mai puțină strictețe; adecă în măsura în care compozitorul poate folosi melosul popular strict autentic, așa cum se găsește notat în colecția de care se servește; sau face unele modificări fără a strica, fără a altera esența melodică specifică zonei folclorice respective.

Sunt cazuri când autenticitatea se poate menține în prelucrarea corală cultă, dar sunt cazuri când nu se poate menține totalitatea elementelor melodice rustice, deoarece încarcă și stingherește dinamica formei, în care se toarnă elementele melodice. În general, în piesele corale nu se pot utiliza linii melodice „AD LIBITUM”, așa ornate și cu exebiții ca în debuturile solistice individuale. Eu am căutat să fixez la fiecare melodie folclorică utilizată, linia melodică, desfășurarea melodică în esența ei, menținând specificul genului respectiv și nuanțele proprii ale zonei respective. Pentru ilustrare voi da câteva exemple tipice:

„**CÂNTEC DE LEAGĂN**” ce face parte din compoziția intitulată: **DIVERTISMENT CORAL BIHOREAN NR. 2** pentru cor la trei voci egale.

Scanare portativ din BRUK MS 1974 011

În acest exemplu, melodia populară este utilizată în forma ei autentică, cu toate ornamentele sale specifice. Iată un exemplu în care pentru a putea realiza un „CANON DUBLU” și mai ales pentru a fi prea încântată desfășurarea melodică, am extras esența melodică și am menținut numai elementele ornamentale specifice ale doinei bihorene.

Scanare portativ din BRUK MS 1974 012

Acest citat face parte din piesa corală: **DE CÂND BĂDIȚA S-A DUS (-DOINA -)** și care a fost învățată pentru prima oară de corul mixt din Vașcău, în al cărui repertoriu a intrat ca piesă de concurs.

Iată un exemplu în care melodia este mult ordonată, fără însă a se strica caracterul de doină bihoreană.

Scanare portativ din BRUK MS 1974 013

Acest citat face parte din piesa corală:

DIVERTISMENT CORAL BIHOREAN NR. 1 (-DOINA-) pentru cor de trei voci egale cu solo.

Iată un alt exemplu de utilizare a unei melodii, într-un episod de fugă la patru voci:

Scanare portativ din BRUK MS 1974 014

Din această melodie de colindă din Colecția lui Bela Bartók am extras motivele a) și b) pentru a obține o temă de fugă, utilizată în partea ultimă, **CÂNT DE VESELIE**, în compoziția corală „**LA ȘEZĂTOARE ÎN BIHOR**” am omis motivele a1) și c) pentru a nu repeta motivul a), dar pentru a le putea utiliza în încheierea fugii. E de remarcat că în acest exemplu linia melodică este cursivă și lipsită de ornamente melodice.

CREAREA DE MELODII NOI ÎN SPIRITUL FOLCLORULUI ZONAL RESPECTIV

Este un procedeu mai lung, mai elastic și destul de des întrebuițat în lucrările corale

de extindere mai mare și cu tematică mai vastă; constă în crearea de către compozitor a unui melos original, în care însă să se recunoască caracteristicile structurale melodice ale zonei folcloric respective. În acest caz să se recunoască structura specifică tonală, ritmică și melodică a zonei folclorice respective! Acest lucru însă presupune două elemente esențiale:

- a) cunoașterea foarte bună sub toate aspectele a folclorului zonei respective, și
- b) talent pronunțat de a crea elemente melodice noi și de valoare; deci se presupune din partea compozitorului cunoașterea folclorului și talent!

În acest sens pot cita:

PARTEA I-A DIN DIVERTISMENTUL CORAL BIHOREAN NR. 1.

IDILA BIHOREANĂ NR. 1 ÎN ÎNTREGIME.

PARTEA I-A DIN LA ȘEZĂTOARE ÎN BIHOR.

IRONIA BIHOREANĂ NR. 7 ÎN ÎNTREGIME.

PARTEA II-A DIN LIRICA BIHOREANĂ.

CÂNTECUL DORULUI ÎN ÎNTREGIME

MÂNDRĂ FLOARE E NOROCUL.

CÂNTECUL CRIȘURILOR.

PROBLEMA TEXTELOR

În cazul când voiești să realizezi o compoziție corală de valoare, trebuie neapărat să ai un text poetic, care să conțină o temă, un subiect bine conturat și clar expus; să fie concis, bogat în idei și sentimente. Imaginile poetice să fie plastice, sugestive; să fie realizate prin versuri clare, într-un limbaj literar bogat și cursiv, dar mai ales complex. Ideile și acțiunile să fie complete în desfășurare.

Trebuie să menționez de la început că în colecțiile de folclor muzical bihorean textele sunt destul de reduse și incomplete; și întrucât am căutat să am texte bune, de cele mai multe ori am formulat textele singur, folosindu-mă de publicațiile pur literare ale folcloristului bihorean Ioan Bradu! Și colecția de folclor muzicalo-literar publicată de Mihail Bulzan.

Cât privește colecțiile de folclor musical utilizate, trebuie să fac următoarele precizări: în afară de colecția personală, am mai utilizat următoarele colecții:

BELA BARTOK:

1. **CÂNTECE POPORALE ROMÂNEȘTI DIN COMITATUL BIHOR 1913.**
2. **VOLKSMUSIK DER RUMANIEN VON MARAMUREȘ 1923.**

GEORGE BREAZUL: COLINDE (1938)

MÂRZA TRAIAN:

1. **101 CÂNTECE ȘI MELODII DE JOC DE PE CRIȘURI (1966)**
2. **FOLCLOR MUZICAL DIN BIHOR (1974)**
(cu o schiță monografică)

G. GOMBOȘ – M. BRUCHENTHAL – I. BRAD:

1. **CINE-O-NCEPUT HORILE (1965)** (toate vocale)
2. **MELODII POPULARE DIN CRIȘANA (1966)** (toate instrumentale)

MIHAI BULZAN: CÂNTĂ, NANĂ, CÂNTĂ IAR – 1969

INSTITUTUL DE FOLCLOR DIN BUCUREȘTI:

1. **200 CÂNTECE ȘI DOINE (1954)**
2. **100 MELODI DE JOCURI DIN ARDEAL.**
(publicație din 1955)

MODUL DE CREAȚIE PRIN INSPIRAȚIE LIBERĂ

Este un procedeu, o manieră de-a realiza o compoziție muzicală inventînd o melodie ce acoperă ca și conținut muzical și caracter, conținutul unui text sau temă aleasă și a cărei realizare armonică sau contrapunctică să fie la nivelul evoluției contemporane a celor **două STILURI** (ARMONIC ȘI CONTRAPUNCTIC) și să potențeze bogăția de idei și sentimente din text sau temă. În acest sens, trebuie să remarc unele aspecte și practice pe care le-am folosit în creațiile mele, realizate prin inspirație liberă!

Precum în arta poetică mijlocul de-a reda idei și sentimente este „**imaginea poetică**”, tot așa și în arta muzicală mijlocul de-a reda idei și sentimente, sau aspecte din natură sau viața socială, **este imaginea sonoră** (alcătuită din ritm, melodie, armonie și timbru vocal sau instrumental). Valoarea artistică, estetică a unei compoziții este intrinsec legată, dependentă, de „**corelația** (acoperirea perfectă) **dintre cele două imagini**”. Cu cât conținutul musical a imaginii muzicale corespunde cu conținutul imaginii poetice, cu atât compoziția este mai expresivă și mai bine înțeleasă de cei ce o ascultă.

Un alt principiu care trebuie să stea la baza unei compoziții, mai ales la cele instrumentale, este ca **atmosfera generală a realizării musicale să fie aceeași ca a textului sau a temei alese** în lucrările instrumentalo-simfonice. Acest fapt, această realizare face ca ascultătorii să fie cu atenția captată și să urmărească desfășurarea muzicală.

În afară de aceste două criterii, **o compoziție trebuie să aducă o noutate structurală ritmico-melodico-timbrală și care, toate împreună, să ilustreze originalitatea creatoare a autorului**, a compozitorului. Cu cât aceste elemente structurale sînt mai originale, mai noi, cu atât interesul auditorilor este mai mare pentru realizarea compoziției respective!

Compozitorul prin crearea unei lucrări trebuie să urmărească sugerarea, convingerea ascultătorilor de justetea, de frumusețea și măreția ideilor pe care le exprimă și să deștepte în sufletul și inima lor sentimentele pe care le redă. Dar pentru a putea realiza aceste deziderate înalte, aceste aspirații înalte, compozitorul trebuie să abordeze idei și gânduri înalte, să redea sentimente nobile și profund umanitariste (dragoste sinceră și loială). Deci orice compoziție, fie ea cât de mică sau cât de mare, trebuie să **aibă un conținut filosofic și să stârnească sentimente înălțătoare!** – adică: „**SĂ ADUCĂ LUMINĂ ÎN GÎNDIRE ȘI CĂLDURĂ ÎN INIMĂ**”.

Desfășurarea clară, îngrijită și logică a formei specifice de realizare (forma lied, form sonată, etc.) dinamica acțiunii, încă contribuie la ridicarea valorii unei compoziții! Tot ce depășește necesarul, adică încărcarea inutilă, scade valoarea estetică și frumusețea ideilor și sentimentelor ce formează tematica compoziției.

Iată cîteva exemple:

PATRIA MEA DRAGĂ – cor mixt

OMAGIU EROILOR – cor mixt

CÂNTECUL ABSOLVENTELOR – 3 voci

IMN ÎNCHINAT SEMICENTENARULUI LIC. PED. DE EDUC. DIN BEIUȘ – 3 voci

PARTID, TE CÂNTĂ SAT ȘI ORAȘ – 3 VOC

MANDOLINATE – cor mixt

CÂNTEC DE IARNĂ – cor mixt

PRIMELE IUBIRI – cor mixt

CEI O SUTĂ – cor mixt

APUS – cor mixt

ODIHNA LĂUTARULUI – cor mixt

EU ȘTIU UN BASM – cor mixt

FETIȚA CU PĂPUȘA – 3 voci

ROMANȚA TOAMNEI – cvartet de coarde
ÎN LUNCĂ SE FUGĂRESC DOUĂ TURTURELE – orchestră de cameră
SONATĂ ÎN RE MAJOR PENTRU PIAN
IUBIND ÎN TAINĂ – lied
ÎN VECI VA TRĂI – lied
O SEARĂ CU TINE – lied
BUCURIA AMINTIRILOR – suită simf.
DOUĂ PORTETE – fanf. simf.

În compozițiile realizate prin inspirație liberă am utilizat creațiile următorilor poeți: **ȘT. OCT. IOSIF, GEORGE COȘBUC, OCTAVIAN GOGA, GEORGE TOPÎRCEANU, NICOLAE LABIȘ, ALEXANDRU ANDRIȚOIU, MIHAIL BENIUC, BRÂNDĂ NIC, DR. EMIL POP, CONSTANTIN NENCIULESCU, ION MEITOIU, MARCEL CIORCAN, ZIZI SAINENCO.**

CREAȚIA INSTRUMENTALĂ

Încă din anii copilăriei și mai ales din anii de liceu, am simțit cele mai plăcute delectări muzicale ascultând muzică instrumentală (- solo de vioară cu acompaniament de pian -), muzică de cameră și apoi muzică simfonică. Primul concert l-am ascultat și care m-a impresionat foarte mult și plăcut a fost cel susținut de violonistul slovac PSIHODA, pe care l-am ascultat la Oradea.

Primul cvartet de coarde pe care l-am ascultat a fost susținut la Oradea de cvartetul de coarde de sub conducerea profesorului IOAN BUȘIȚIA din Beiuș. Ca student la Academia de muzică din Cluj, am avut ocazia să ascult multă muzică de operă și simfonică. La orele de „**TEORIA FORMELOR MUZICALE**”, cât și la orele de analize susținute la clasa de muzică de cameră, am căutat să pătrund sensul atât al genului simfonic cât și al muzicii de cameră; am căutat să pătrund sensul acestor genuri, să cunosc mai bine și cât mai mult structura lor specifică și să cunosc cele mai celebre sonate pentru vioară și pian, cele mai frumoase și celebre cvartete de coarde. Marele meu maestru, **MARȚIAN NEGREA NE SPUNEA: „ETAPA SUPERIOARĂ A CULTURII MUZICALE ÎNCEPE CU ÎNȚELEGEREA ȘI CUNOAȘTEREA MUZICII DE CAMERĂ; ȘI MĂ BUCUR CÂND VĂD CĂ STUDENȚII MEI SE INTERESEAZĂ ȘI SE PASIONAEZĂ PENTRU ACEST GEN; ÎNSEAMNĂ CĂ SUNT PE DRUMUL BUN!”.**

De altfel trebuie să menționez că maestrul și profesorul Marțian Negrea căutat să ne insufle mare dragoste, mare pasiune și să ne inițieze în mod deosebit **ÎN CUNOAȘTEREA STILULUI CONTRAPUNCTIC, A MUZICII DE CAMERĂ ȘI ÎN CUNOAȘTEREA FORMELOR MUZICALE ȘI A INSTRUMENTELOR SIMFONICE.**

Pentru cunoașterea cât mai temeinică a formelor muzicale și-a instrumentelor muzicale, pe lângă manualul său, am mai studiat cele două lucrări (manuale) ale lui SIKLOS ALBERT: **ZENEI FORMATAN ȘI HANGSZERELESTAN (VOL. 1).**

Pentru cunoașterea muzicii instrumentalo-simfonice și a muzicii de cameră am studiat în mod deosebit lucrările lui **I. S. BACH, SONATELE LUI BEETHOVEN, MUZICA DE CAMERĂ A LUI MOZART ȘI BEETHOVEN, SIMFONIILE LUI CEAIKOVSKI ȘI-A LUI ANTON BRUCKNER.**

În domeniile muzicii simfonice, creațiile mele, ca număr sunt reduse față de numărul celor corale și vocale. În mod cronologic, aceste lucrări sunt următoarele:

PRIVELIȘTI BIHORENE, fantezie simfonică, construită numai cu melodii vechi din Bihor, luate fie din colecția lui Bartok, fie din colecția personală. Forma definitivă a primit-o abia în anul 1965. Este structurată în întregime în stil armonic.

PRIN MUNȚII APUSENI, rondo pentru orchestră simfonică mare. Este alcătuită din 7 unități mari. Fiecare unitate reprezintă, redă câte o scenă dintr-o călătorie prin munții Apuseni. Aceste episoade sunt:

S-A PORNIT LA DRUM, (forma lied)

LA POALELE MUNȚILOR, (doină)

PE POTECI ÎNTORTOCHIAȚE, (forma rondo)

URCÂND SPRE PISCUL ȚAPULUI, (cupletul 1)

URCÂND ULTIMA POTECĂ, (forma rondo)

POPAS ÎN VÂRFUL MUNTELUI, (doină)

O NOAPTE-NTUNECOASĂ PRINTRE BRAZI, (forma sonată)

CALE-NTOARSĂ, (forma rondo)

Această compoziție simfonică este o lucrare de maturitate, în care temele sunt sugestive, imaginile muzicale plastice, prelucrarea temelor logice, orchestrația foarte colorată și îngrijită. Instrumentele au peste tot multă melodicitate.

PRIVELIȘTI MARAMUREȘENE, fantezie simfonică pentru orchestră mare, realizată cu elemente tematic inspirate din colecția maramureșancă a lui Bartok (VOLKSMUSIK RUMANIEN VON MARA-MURES). În întreaga lucrare am utilizat elemente ritmico-melodice maramureșene, pentru ca în felul acesta să imprim întregii lucrări un pronunțat caracter și farmec folcloric regional maramureșan!

VIAȚĂ NOUĂ-N SAT LA NOI, uvertură festivă dedicată zilei învățătorilor. Elementele melodice sunt de inspirație folclorică. Fondul armonic foarte Orchestrația colorată și variată; cuprinde nu multe părți și episoade în stil contrapunctic. În general episoadele au caracter descriptiv.

UVERTURA ROMÂNEASCĂ pentru orchestră mare. Are aceeași tematică și construcție ca uvertura de mai sus.

SIMFONIA ÎN RE MAJOR, alcătuită din trei părți mari:

ALLEGRO NON TROPPO = forma sonată;

ANDANTE = forma lied;

ALLEGRO FINAL = forma scherzo cutrio.

Temele melodice sunt create în spiritul folclorului muzical românesc.

BUCURIA AMINTIRILOR, studiate de balet pentru orchestră mare și cuprinde următoarele unități mari:

PRELUDIU = formă de preludiu

MARȘ FESTIV = forma lied

CHEMAREA LA JOC, forma soată

RĂSUNĂ DOINA, forma lied

FUGA = balet

ÎN VÂRTEJUL JOCULUI = forma lied

Totul este alcătuit cu tematică melodică originală în spiritul folclorului românesc. Această lucrare se prestează pentru film.

CREAȚIA CORALĂ – SIMFONICĂ

Compozițiile mai însemnate în acest gen sînt următoarele:

ÎNDEMN, text de Vasile Bucur, motet pentru cor femeiesc la 4 voci, cu acompaniament de orchestră simfonică, a fost interpretată de un grup de eleve de la Liceul de Fete din Beiuș acompaniat de orchestra simfonică a unității militare din Beiuș sub conducerea d-lui loct. Dinu Stelian șeful muzicii militare din Beiuș, în anii 1941 și 1942. este una din cele mai reușite lucrări vocalo-simfonice pe care le-am compus.

HRISTOS S-A NĂSCUT, oratoriu pentru soliști și cor cu acompaniament orchestral. Textul este extras din MINEIU – 6 și 25 dec. A fost terminat în ziua d 20 oct. 1941. Au fost cîntate fragmente din el de ocrul mixt al elevilor de la cele două licee din Beiuș.

VICLEIMUL (forma prescurtată), operă în două acte și un tablou.

Această compoziție a fost creată în următoarele împrejurări:

În Beiuș sărbătoarea Crăciunului întotdeauna se desfășura cu mult fast și pregătire deosebită; mai ales în școli înainte de plecarea elevilor și elevelor în vacanță, clasele a VIII-a de la ambele licee dădeau o mare serbare pentru a realiza venit cât mai mare în vederea plătirii tabloului de absolvenți și a suportării cheltuielilor de banchet. Și ca să se realizeze atât grandoarea sărbătorii Crăciunului, cât și un venit considerabil se organiza o mare serbare de Crăciun. În anul 1938 s-a produs o mare schimbare în structura acestei serbări. S-a rupt cu tradiția de a alcătui programul serbării cu piese variate și incoerente, nelegate de sărbătoarea Crăciunului, înlocuindu-se totul cu obiceiuri de Crăciun Românești. Eu am ținut mult la această schimbare întrucît mă pasiona mult folclorul de colinde bihorene și aveam mult material folcloric în acest sens. De aceea în 17 dec. 1938 s-a ținut prima serbare de Crăciun cu obiceiuri din Bihor, serbare în care seria obiceiurilor de Crăciun din Bihor s-a încheiat cu „VICLEIMUL”, practicat în comuna REMETEA.

An de an aceste obiceiuri s-au prezentat într-o formă artistică din ce în ce mai ridicată. Astfel că în anul 1941, dec 13, pentru o astfel de serbare profesorul și pictorul Ioan Bușiția a pictat un minunat decor ce reprezenta curtea unui țăran dintr-un sat de munte, care primește colindătorii! Prin acest decor minunat, obiceiurile de Crăciun din Bihor au fost prezentate cu mult mai autentic și la un nivel de interpretare artistică mult mai ridicat, ceea ce a adus cu sine un mare succes.

Pentru serbarea de Crăciun al anului 1943 am pregătit în prealabil un program nou, o formă nouă: „OPERA VICLEIMUL” în două acte și un tablou, a cărei compunere am început-o încă din anul 1942. Textul l-am alcătuit din mai multe variante ale Vicleimului popular. Cu începutul anului școlar 1943/44, am început pregătirile: am ales soliștii și i-am instruit zi de zi; corurile au fost învățate pe de rost și cu mișcări de scenă; decorurile au fost pregătite din timp; instalația electrică a fost renovată, iar orchestra simfonică a batalioanelor de vînători de munte (6 și 9) instruită! Repetițiile au fost realizate cu mult avânt și atenție.

În zilele de 13 și 14 decembrie 1943 opera a fost reprezentată cu mult succes! Toate rolurile au fost interpretate de elevii din clasa VIII-a de la liceul „Samuil Vulcan”, numai rolul copilului a fost interpretat de eleva **MARIA PANTI** din clasa IV-a de la liceul de fete. Conducerea muzicală a avut-o șeful muzicii militare loct. Constantin Dulgherescu; unde am fost tot timpul pe scenă, ocupat cu regizarea!

Atât noutatea spectacolului, cât și felul corect în care au fost interpretate rolurile, succesul a fost mare! A lipsit însă fastul și montarea mare, caracteristice operelor!

De aceea în anul următor pregătirile s-au făcut mai bine și mai specific operei. Acțiunea a fost complectată cu noi scene, corul a primit un rol mai bogat; s-au adăugat noi părți corale, costumația a fost foarte îngrijită, decorul înnoit și foarte adecvat, luminația bogată, mișcarea scenică mai proprie operei. Deci spectaculozitatea și scenizarea au fost la un nivel superior! De aceea succesul a fost mare! Mare de tot! La cererea publicului

opera a fost reprezentată de 5 ori cu sala arhiplină; În special interpretarea elevei **PANTI MARIA** a avut un succes deosebit! La spectacolul al III-lea deja a fost o aglomerație așa de mare, încât a trebuit să se deschidă ușile laterale ale sălii de gimnastică, pentru ca publicul să se poată urca pe lavițe pentru a urmări desfășurarea acțiunii. În acest an actul întâi a fost precedat printr-un minunat prolog scris de profesorul și poetul George Botta!

Atât pentru elevii și elevele care au avut roluri (corul), cât și pentru organizatori, ca dirigintele Victor Popovici, directorul Nicolae Fluieraș, mulțumirea și bucuria s-a transformat într-o manifestare delirantă!

Eleva **MARIA PANTI**, fiind îmbrăcată într-o toaletă lungă albă de mătăasă și voal roz, pieptănată cu părul despletit și lung, blond, ceea ce a făcut-o foarte drăgălașă, și mai ales având o voce extrem de frumoasă și adecvată rolului; încât rolul copilului care-l înfruntă pe Irod a avut un succes foarte mare. Profesoarele și directoarea liceului de fete, colegile de clasă și cele din alte clase i-au dăruit cadouri valoroase: (haine, albituri de pat, pantofi, corapi, batiste, cărți, inele, măgele, bomboane); la fel directoarea liceului Samuil Vulcan și dirigintele clasei a VIII-a i-a dăruit toaleta de scenă ca amintire!

Deși cheltuielile de regie, luminația etc.... au costat mult față de anul trecut, totuși realizările bănești au fost mari față de anii precedenți. Instrumentiștii din orchestră, după fiecare spectacol, au fost invitați la o bogată cină oferită de internatul de băieți al liceului!

Corul a fost îmbrăcat și machiat foarte adecvat atmosferei acțiunii; animația corului de a fi cât mai bine costumat a fost foarte mare; și-au procurat sandale, peruci, mustăți, cămăși lungi, văluri, coronite, brățare, coșulețe! Totul a fost la înălțime! Costumația rolanților (cei trei crai, Irod, ofițerul etc...) încă a fost la înălțime!

Țin să menționez în mod deosebit frumusețea decorului, autenticitatea lui, care a fost confecționat cu multă artă și grijă, de elevul **BOLCAȘ DORIN**, din clasa VIII-a, care pe cheltuielă proprie a făcut totul din timp! La fel luminația a fost feerică!

După spectacolul al treilea, publicul a cerut să se mai reprezinte și în serile următoare! De aceea s-a mai reprezentat de 2 ori (în 2 seri) cu sala iarăși arhiplină. Și de aceste date succesul a fost deplin, delirant și însuflețit. La ultimul spectacol, corurile finale la ambele acte, au fost cântate de două ori; la fel și dialogul dintre Irod și Copil!

Pentru mine, succesul acestei creații a fost prima mare satisfacție.

VICLEIMUL, FORMA MARE, operă feerică tot în două acte și un tablou viu, pe texte de Victor Ion Popa. Desfășurarea acțiunii este mai amplă ca și în Vicleimul de mai sus! Orchestra este mai bogată, mai colorată; ariile celor trei crai mai vaste, iar dialogurile mai concludente; corul cu mai multe episoade; nu s-a putut prezenta în fața publicului, datorită faptului că orchestranții fiind militari, unii s-a pensionat și-a părăsit orașul, iar alții au fost mutați la alte unități.

FELEAGA, operetă populară într-un act pe text de Ioan Brad, compusă în anul 1967. Întreaga lucrare este alcătuită cu material folcloric bihorean din colecțiile publicate de Casa de Creație din Oradea!

O NUNTĂ ÎN BIHOR, operă într-un act; reprezintă o nuntă din Bihor; este spectaculoasă și variată ca desfășurare scenică!

ACTIVITATEA FOLCLORICĂ

Culegerea și notarea folclorului muzical bihorean m-a pasionat încă din timpul când eram în clasa III-a de liceu, când am notat textele și am învățat pe de rost melodiile cântecelor auzite în comunele Hotar, Subpiatră, Ciutelec și Vadu Crișului.

În timpul cât am fost elev de liceu am participat la foarte multe nunți cu care ocazii am văzut multe obiceiuri legate de aceste evenimente; am auzit multe orații de nuntă, cântece

și dansuri. Când am fost student la Conservatorul din Cluj, am notat în mod special colinde din Hotar, Subpiatră, Țețchea, Vadu Crișului, Topa de Criș; iar după ce-am venit la Beiuș ca profesor de muzică la Liceul Samuil Vulcan și profesor de vioară la Școala Pedagogică de educatoare, încă din primul an școlar am întreprins o foarte frumoasă activitate folclorică muzicală și mai ales m-a pasionat culegerea și notarea de colinde prin elevi și eleve.

Până în prezent numărul melodiilor notate, și mai ales a colindelor, trece peste opt sute.

În legătură cu colecția mea de folclor, în comparație cu alte colecții ce s-au publicat, trebuie să menționez că ea cuprinde mai multe cântece de leagăn, mai multe cântece de nuntă, mai multe balade decât toate celelalte; cât privește colindele, nici nu poate fi vorbă de comparație!

Tot în legătură cu colecția mea mai trebuie să menționez, că ea este precedată de un studiu analitic vast și document despre structura ritmico-metrică, melodico-tonală a folclorului bihorean.

Tot în legătură cu colecția mea mai trebuie să menționez că ea cuprinde creațiile folclorice a mai multor comune și sate decât celelalte colecții, până acum apărute.

Activitatea mea folclorică însă nu este încheiată încă, căci și acum mai colectez folclor muzical din Bihor prin eleve și elevi.

ACTIVITATEA DIDACTICĂ

Începând cu anul școlar 1935-36, am inaugurat cariera mea de profesor de muzică la **Liceul „SAMUIL VULCAN”** din Beiuș, unde am fost numit ca profesor de muzică la catedra de muzică vocală și ansamblu coral. În primul an școlar am predat orele de muzică și cor, precum și fanfară la Lieul. Samuil Vulcan, orele de muzică la clasa I-a de la liceul de fete și corul, orele de vioară la Școala Pedagogică de Educatoare din Beiuș.

Pentru a reînvi tradiția corală inaugurată cu ani în urmă de compozitorul Francisc Hubic și continuată de Ioan Bușiția, a trebuit mult efort, deoarece, totul era concentrat pentru fanfara liceului.

La început am organizat corul școlii, format numai din elevii Liceului Samuil Vulcan, sopran și alt, format din elevii claselor V-VIII. În primii doi ani, acest cor a fost așa de bine antrenat și vocile omogenizate, încât la una din serbările în cinstea ieșirii la pensie a profesorului Ioan Bușiția, corul a interpretat corect și frumos următoarele piese corale, preferate de cel sărbătorit:

G. Muzicescu: TROMPETELE RĂSUNĂ.

I. Vidu: RĂSUNETUL DIN CRIȘANA.

Ion Costescu: DOINĂ ZIC.

George Dima: DOUĂ INIMI NU-MI DAU PACE.

Fr. Hubic: POPOARE.

În anul școlar 1940-41 am reușit să realizez o colaborare corală amplă între cele două licee din Beiuș. Ceea ce a adus cu sine o mare ridicare a nivelului de execuție și mare îmbogățire de repertoriu. Acest lucru s-a realizat ușor, căci elevele de la liceul de fete erau destul de instruite de mine prin corul la trei voci pe care l-am organizat încă din anul școlar 1935-36.

Ca profesor de muzică la Liceul „Samuil Vulcan” și la Liceul de fete, corurile acestor școli au participat permanent la serbările ce se organizau în vederea unor evenimente însemnate de peste an!

Nivelul de interpretare a avansat foarte mult, iar repertoriul s-a îmbogățit foarte mult. La aceasta au contribuit nu numai elanul și dragostea de muzică a elevilor și elevelor, precum și sprijinul deosebit dat de direcțiunea liceului și dirigenții claselor, dar și frumusețea

pieselor alese și atenția școlilor față de elevii și elevele coriste: burse în internat, mese comune, „după mese cu dans” și excursii în vacanțe la Stâna de Vale.

ACTIVITATEA EXTRA-ȘCOLARĂ

Între ani 1945 și 1974, am organizat și instruit următoarele formații corale și instrumentale:

CORUL SINDICATELOR DIN BEIUȘ

Alcătuit din 53 de sindicaliști din Beiuș, muncitori, meseriași, funcționari, cadre didactice și un mic număr de elevi și eleve (8). Această formație cu timpul s-a complectat la 85 de participanți. Corul a participat la **PRIMUL CONCURS JUDEȚEAN** de formații corale, obținând premiul al III-lea, în anul 1948 la Oradea Mare.

Această formație corală a fost primul cor mixt din Beiuș, care a luat ființă după al doilea război mondial. Noutatea concursurilor i-a pasionat pe coriști, așa că la concursul al II-lea, formația a obținut premiul al doilea interjudețean (17 aprilie 1949).

CORUL COOPERATIVEI MUNCITORUL

Puțin timp după înființarea și organizarea cooperativei meșteșugărești din Beiuș, din inițiativa primului președinte, ia ființă corul mixt al cooperativei „MUNCITORUL” din Beiuș, care la început activează numai în Beiuș. În 31 martie 1957 participă la primul concurs a cooperativei meșteșugărești, când la faza regională obține premiul al III-lea.

Corul s-a deplasat în mai multe localități din jurul Beiușului susținând programe alcătuite din coruri și dansuri, recitări și brigăzi artistice. Unde s-a pregătit și a participat la toate concursurile județene și la concursul interjudețean din Reșița. Acest concurs fiind ultima participare, corul s-a desființat, deoarece profilându-se pe activități în ture, coriștii nu mai puteau participa la repetiții.

CORUL SINDICAL AL ÎNVĂȚĂMÂNTULUI

Conducerea sindicală a muncitorilor din învățământ, în dorința de-a da posibilitate cadrelor didactice de-a desfășura activitate culturală în una din cele mai potrivite forme specificului lor profesional și potrivit cu timpul lor liber, a înființat corul sindicatului din Învățământ, care la început a fost instruit de prof. Alexandru Condoroș a apoi de Antim Dringa, și la urmă de subsemnatul.

Formația a participat la două concursuri județene, în anul 1961 și anul 1962, obținând în ambele cazuri premiul al III-lea.

La un moment dat, conducerea sindicală a acceptat să se contopească corul cu formația Casei de Cultură Nicolae Bălcescu din Beiuș în vederea unui mare concurs județean, unde se cerea ca formația să abă cel puțin 80 de coriști; după concurs însă formația sindicală s-a desmembrat împreună cu cea a Casei de Cultură. S-a mai încercat regrouparea membrilor într-o nouă formație, dar nu s-a putut realiza nimic datorită atitudinii necorespunzătoare a conducerii Casei de cultură față de membrii corului. La acest fapt s-a mai adăugat și înființarea cursurilor serale pentru tineret, unde mulți dintre profesori și cadre didactice au fost încadrați cu catedră permanentă!

A rămas hotărârea ca profesorii și profesoarele neseraliști să se încadreze în Corul Lyra de pe lângă Casa de Cultură.

CORUL COLECTIVIȘTILOR DIN BEIUȘ

O formație corală unică dar alcătuită din elemente inimoase, pline de elan, dragoste și mândrie, a fost **CORUL COLECTIVIȘTILOR DIN BEIUȘ**, care a luat ființă la puțin timp după înființarea colectivului din Beiuș.

Repertoriul coral a fost alcătuit din piese corale ușoare și cu conținut specific legat de munca lor, transcrise pentru sopran-alt-bariton, întrucât bărbații au fost puțni în formația corală (6).

Mari dificultăți am întâmpinat în ansamblarea vocilor.

Formația a debutat pentru prima oară la sfârșitul unei sedințe de dare de seamă a comitetului de conducere, când executarea și interpretarea a 3 piese corale a fost nu numai satisfăcătoare, ci și plăcută auditorului.

Formația a mai debutat încă de 3 ori la diferite spectacole în Beiuș, a făcut 5 deplasări și în comunele învecinate; cu aceste ocazii repertoriul a fost îmbogățit.

Datorită comasării cu satele Delan și Sintmartim, activitatea corală s-a sistat din cauza că membrii corului erau plecați la lucru în aceste sate anexate!

CORUL MIXT AL COOPULUI DIN BEIUȘ

Echipa corală a cooperativei din Beiuș a luat ființă în ziua de 28 III 1955, în cinstea zilei de 1 mai, când a debutat întâia oară în programul închinat acestei zile. Activitatea mai intensă însă s-a relizat în cinstea alegerilor și în vederea concursului al IV-lea din anul 1956, unde a obținut premiul al II-lea.

În anul 1967 activitatea formației completată cu coriști și din alte instituții, și-a intensificat repetițiile în vederea punerii în scenă a operei populare „**O NUNTĂ ÎN BIHOR**”, dar care nu s-a finalizat din cauza lipsei de orchestră simfonică și lipsă de bunăvoință din partea Casei de Cultură!

În anul 1968, fiind forțată formația să fuzioneze cu corul foarte redus al Casei de Cultură, în vederea unui concurs, s-a desființat, iar după concurs nu s-a mai putut reorganiza.

CORUL LYRA - CORUL CASEI DE CULTURĂ

Contingența mea personală cu Corul Lyra din Beiuș se reduce la trei aspecte caracteristice:

1. Am avut fericita ocazie de-a cunoaște până în cele mai mari amănunte istoricul acestei formații corale, de la înființarea ei până la sfârșitul războiului mondial, prin domnul profesor Ioan Bușiția dirijorul acestei formații, care de mai multe ori mi-a istorisit și cetit din memoriile scrise, despre modul cum a luat ființă această formație, cum a fost instruită, repertoriul pe care l-a avut, membrii formației și activitatea ei, desființarea ei și reînființarea ei într-o formație de cameră de către profesorul și compozitorul Francisc Hubic.

2. Strânsa colaborare cu domnul profesor Ioan Bușiția, precum și faptul că foarte des a asistat la repetițiile de cor ținute în sala de desen și văzând că metoda mea de instruire a corurilor celor două licee coincide cu vederile sale personale despre munca de pregătire a corurilor, l-a determinat pe domnul profesor Bușiția să dăruiască întreaga arhivă a Corului

Lyra Bibliotecii muzicale a Liceului Samuil Vulcan. Această arhivă conținea nu numai partituri, ci și mape cartonate cu sute de știmate, pentru voci separate. A dăruit bibliotecii muzicale a școlii circa 50 de mape cu știmate, pe care eu le-am predat, după plecarea mea la Școala Pedagogică de educatoare, tovarășului profesor **Alexandru Condoroș**, profesor de muzică și care a urmat după mine.

3. În anii 1968 și 1969 am pregătit corul Casei de Cultură, care și-a luat numele de „**CORUL LYRA**”, pentru aniversarea a 65 de ani de la înființarea lui (1903-1969).

Concertul de aniversare din 6 februarie 1969 a cuprins 14 piese corale, din care trei piese au fost executate de Corul Școlii Pedagogice.

Pe cât mi-a fost de mare bucuria când s-a reînființat această formație corală, în speranța și credința că această formație își va continua activitatea cu toată seriozitatea pentru a ajunge la nivelul artistic pe care l-a ajuns corul în anul 1906 când a participat la concursul organizat în cinstea „**EXPOZIȚIEI GENERALE ROMÂNE**” din București, pe atât mi-a fost decepția căci imediat după aniversarea din 6 febr. 1969, „**S-A RELUAT METODA VACANȚELOR PERMANENTE**”, adică practica de mai înainte, de-a suspenda repetițiile pentru fel de fel de ședințe și motive; de a participa la repetiții într-un număr restrâns și cu mari decalaje între voci; acest fapt nu numai că nu mi-a dat posibilitatea de-a realiza vreun progres calitativ, de-a îmbogății repertoriul cu noi creații și compuse în stiluri deosebite (armonia și contrapuncție), de-a ridica calitatea interpretării artistice, ci din contră, am fost șicanat și calificat de persoane complect în necunoaștere de cauză că sânt exagerat, absurd, neînțelegător că la cor vin coriștii să se distreze (cetind reviste de modă în timpul cântatului, sau să dezlege rebus, sau să fumeze în timpul ansamblului între voci) și nu să fie muștruluiți că nu cântă cum trebuie! – Problema s-a rezolvat prin aceea, că la urmă, să fiu îndepărtat prin intrigi și calomnii din culise de la conducerea corului!

Pentru că am pretins ca repetițiile de cor să se țină de 2 ori pe săptămână cu cea mai mare regularitate, într-un număr complect, cu toată atenția și disciplina desăvârșită, colaborând fiecare membru și membre a formației cu interes și muncă egală; fiindcă am introdus pise noi, chiar în stil contrapunctic, pentru a realiza un repertoriu nou și-o interpretare progresivă, am fost calificat că sânt un exagerat, învechit și nesimpatizat de coriști și coriste, printre care s-a făcut mare propagandă împotriva mea!

Este regretabil că azi când se cere de la formațiile corale „**NIVEL ARTISTIC RIDICAT**”, „**REPERTORIU INGENIOS ȘI NOU**”, „**DISCIPLINĂ CORALĂ DESĂVÂRȘITĂ**”, „**PARTICIPARE TOTALĂ A FIECĂRIU CORIST ȘI CORISTĂ**”, „**ECHILIBRU DESĂVÂRȘIT ÎNTRE VOCI**”, din partea celor care ar fi trebuit să înțeleagă și să sprijinească aceste aspirațiuni juste și actuale, caută să mențină formația în formă simplistă; să țină formația la un nivel foarte scăzut și incapabil de-a face progrese! Și toate aceste deziderate să nu fie realizate prin mijloace nedemne și prin nesinceritate, prin intrigi și calomnii. Azi corul este inexistent !!!

CORUL ȘCOLII PROFESIONALE

În afară de formațiile corale mai sus amintite am mai instruit și corul bărbătesc, apoi cel de fete a școlii profesionale din Beiuș între anii 1954-1963.

În prima etapă corul a fost format numai din băieți deoarece, la început, școala nu avea decât secții de tâmplărie, zidărie, dulgherie și zugrăvi. Această formație a participat trei ani consecutiv la concursurile artistice ale școlilor profesionale, fazele județene și interjudețene, împreunându-se printr-o pregătire deosebită și disciplină corală remarcabilă.

Repertoriul a fost format din cântece patriotice și muncitorești, compoziții legate de profesiile lor speciale: **LEMNARUL, CONSTRUIM, PE ȘANTIER, FIERARUL.**

Începând cu anul școlar 1959-60, înființându-se la școală secții cu profiluri pentru

fete (cofetărie, gospodărie, croitorie și țesătorie) s-a organizat prin strădania direcțiunii o frumoasă formație corală la 3 voci egale femeiești, care 3 ani de-a rândul a activat din ce în ce mai bine și cu rezultate artistice din ce în ce mai înaintate.

Repertoriul a ajuns pînă la 18 cântece la 3 voci egale, cu conținut variat: patriotice, partinic, pentru tineret și prelucrări de folclor.

Ambele formații, întrucît au avut sprijinul și ajutorul deosebit a direcțiunii școlii, au realizat întotdeauna mari succese nu numai în cadrul programelor artistice organizate în oraș ci și la concursurile la care au participat pe faze județene și interjudețene.

CORUL ȘCOLII PEDAGOGICE DE EDUCATOARE

A doua formație corală care în cariere mea de profesor, dirijor și compozitor, a ajuns la culmi de perfecțiuni artistice deosebite, a fost corul de fete la trei voci egale a Școlii Pedagogice de Educatoare din Beiuș, pe care am instruit-o și condus-o din toamna anului 1948 pînă la ieșirea mea la pensie, ba chiar și după aceea, pînă la desființarea ei!

Această formație corală a excelat întotdeauna nu numai în ceea ce privește valoarea repertoriului, ci și prin executarea și interpretarea artistică a celor mai reprezentative lucrări corale contemporane. Din repertoriul coral au făcut parte cele mai reușite creații corale ale compozitorilor contemporani: I. D. Chirescu, Deriețeanu, V. Timiș, Mircea Neagu, Gh. Danga, Sabin Drăgoi, Gh. Bazavan, etc...

Cu această formație am reușit să interpretez câteva piese corale în stil contrapunctic și chiar în stil fugat: „**FIR DE DOR**” de ZENO VANCEA; „**TE CÂNTĂ SAT ȘI ORAȘ**” PRELUDIU ȘI FUGA; „**DE-A PURUREA DE STRAJĂ**” PRELUDIU ȘI FUGĂ. (M. BRUCHENTHAL) etc...

Din repertoriul acestei formații n-au lipsit nici prelucrările de folclor din bihor: POPOARELE de Francisc Hubic (transcrise la trei voci egale). Cântec de nuntă de Givulescu; BIHOREANCA de Paul Constantinescu; precum și prelucrări de folclor din alte regiuni ale țării.

ORCHESTRA SEMISIMFONICĂ A CĂMINULUI CULTURAL

Încă din anul 1958 primavara am întreprins o intensă activitate pentru înființarea, organizarea, instruirea și conducerea unei orchestre semisimfonice demnă de orașul Beiuș, formată din intelectuali cunoscători de instrumente simfonice, profesioniști muzicanți și instrumentisti din muzica militară. Iată membrii formației:

Doctor Cazacu Manole - flaut
 Subof. Nenciu Constantin - clarinet 1
 Subof. Guran Traian - clarinet 2
 Subof. Cojocar Costel - trompeta 1
 Subof. Voina Costel - trompeta 2
 Subof. Pogor Vasile - corn
 Subof. Ursuț Sache - trombon tenor
 Subof. Comănescu Nicolae - trombon bass
 Subof. Popescu Ioan - tuba bass
 Subof. Sava Costel - saxofon
 Funcționar Pop Gheorghe - baterie
 Muz. Hamza Nicola - acordeon
 Doctor Kalman Ladislau - pian

Doctor Biterman Ana - vioară
 Doctor Racolța Ioan - vioară
 Ing. Pogorovici Mircea - vioară
 Prof. Condoroș Alexandru - vioară
 Prof. Morar Moise - vioară
 Prof. Teodor Moise - vioară
 Prof. Pantea Ioan - vioară
 Prof. Niță Vasile - vioară
 Înv. Munteanu Aurelia - vioară
 Înv. Orz Augustin - vioară
 Înv. Ungur Teodor - vioară
 Înv. Boța Ioan - vioară
 Educ. Sarca Maria - vioară
 Educ. Kövari Maria - vioară
 Subof. Lengyel Francisc - vioară
 Muzicant Faur Petru - vioară
 Muzicant Mursz Emeric - violoncel
 Muzicant Covaci Ioan - contrabass
 Contabil SCHULLER PETRU - violă

Repertoriul formației a fost alcătuit din următoarele piese:

Parchill: Floarea României

C. Porumbescu: Fantezie simfonică din opereta Crai Nou

W.A. Mozart: Mica serenadă

Mircea Chiriac: Prin Munții Apuseni

M. Bruchenthal: Suită bihoreană

Fantezie populară

Formația a activat în oraș și a participat la Concursul interjudețean de la Timișoara în anul 1959. Păcat că după concurs, formația s-a destrămat datorită faptului că membrii formației - în mod just - au refuzat să cânte la onomastice și chefuri! În felul acesta a luat sfârșit un frumos capitol de viață muzicală din orașul Beiuș.

ALTE ACTIVITĂȚI MUZICALE

Între anii 1945-1950 am grupat în jurul meu un colectiv inimos de instrumentiști și cântăreți cu care am activat în cadrul organizației **CRUCEA ROȘIE, SINDICAT și ARLUS**, susținând programe muzicale în legătură cu tematica unei conferințe.

Astfel:

1. În ziua de 29 August 1948 am conferențiat cu ocazia Festivalului muzical „**FREDERICH CHOPIN**”, după care a urmat un program muzical exemplificat susținut de Doamna Lili Șerbănescu (profesoară de pian), Madi Maghiu, Mezea Florian și Nicodim Ștefan.

2. La o altă dată am conferențiat cu ocazia festivalului „**PIOTR ILICI CEAIKOVSKI**”, urmat tot de program exemplificator din compozițiile lui.

3. La o altă dată am conferențiat despre **GAVRIIL MUZICESCU și FRANCISC HUBIC**, tot urmat de program susținut la data aceasta, de corul celor 2 licee din Beiuș; s-au interpretat mai multe piese caracteristice ale acestor doi compozitori

4. În cadrul Casei de Cultură am conferențiat despre **W.A. MOZART** cu

exemplificări la picap realizate de tovarășul bibliotecar Marcel Ciorcan.

În aceste activități am fost ajutat de farmacistul Paul Cristescu, violonist rutinat și în casa căruia am ținut cele mai multe repetiții, Puiu Munteanu, pianist foarte rutinat, Lili Șerbănescu, profesoară de pian, Dr. Reneé Pop, pianistă; profesorul Corneliu Simu, violonist elevul Florian Mezea, bun violonist, funcționara Madi Naghiu mezzosoprană, profesoara Elena Alexandrescu, soprană, Alexe Ardelean, profesor de matematică, bun baritonist, și subsemnatul, violist. Prin plecarea acestor inimoși amatori, formația s-a descompletat, iar activitatea s-a sistat.

Această formație a avut un repertoriu bogat și valoros: lieduri de Brahms, Chopin și Ceaikovski, piese scurte de Mozart, Beethoven, Haydn, Boccherini, arii din opere, fantezii extrase din operele lui Verdi, precum și transcripții din miniaturile lui Sabin Drăgoi. Întotdeauna s-a urmărit ridicarea nivelului cultural muzical al publicului din Beiuș. De aceea transcripțiile au fost foarte corecte și muzicale, interpretarea artistică și tehnica cea mai corectă; de aceea toate programele susținute au fost mult apreciate și frecvența publicului a fost mare.

În afară de aceste activități am mai întocmit două mari tratate la nivel academic:

1. **TRATAT DE TEORIA FORMELOR MUZICALE** (700 de pagini), achiziționat de Uniunea Compozitorilor.

2. **UN VAST TRATAT DE TEORIA INSTRUMENTELOR** (434 de pagini) în 2 volume, tot pentru uz academic.

Am publicat mai multe articole de specialitate în revista „PAGINI DE UCENICIE”, în revista „ZBOR ALB”, în revista „VESTITORUL”, în revista „FAMILIA” și în ziarul „CRIȘANA”.

Am participat și am luat cuvântul la diferite festivități: comemorarea lui Francisc Hubic, sărbătorirea corului din Vașcău, a corului Hilaria din Oradea.

În anul 1943, mai 15 am participat la concursul organizat de Despărțământul ASTRA din Blaj, obținând premiul al III-lea cu compoziția **INOCHENTIE MICU-KLEIN**, poem simfonic pentru soli, cor și orchestra mare simfonică, pe text de Ion Georgescu, profesor de istorie din Rășinari.

Am publicat în monografia „**FRANCISC HUBIC**” (editată de Com. de Cult. al județului Bihor, 1973) studiul „**CONTRIBUȚIA COMPOZITOULUI FRANCISC HUBIC LA DEZVOLTAREA MUZICII CORALE ROMÂNEȘTI**” (pag. 87-107).

În cadrul Căminului Cultural din Beiuș am susținut mai multe conferințe cu subiecte muzicale. Astfel am conferențiat de 4 ori despre viața, copilăria și opera lui George Enescu; conferințele au fost însoțite de proiecții și exemplificări de compoziții cu epidiascop și discuri. Am mai susținut conferințe despre Mihail Glinka, compozitor clasic rus, despre Bela Bartók cu ocazia comemorării sale. Conferința despre Bartók a fost urmată de audierea unor compoziții inspirate din folclorul muzical bihorean.

La fel am conferențiat despre Gavril Muzicescu în cadrul Casei de Cultură. Conferința a fost urmată de program, susținut de corul Școlii Pedagogice de Educatoare din Beiuș.

Cu ocazia aniversării a 50 de ani de la înființarea corului mixt din Vașcău, am susținut o cuvântare omagială. De altfel, țin să menționez că legătura mea cu corul din Vașcău, cu dirijorul său foarte merituos, Iuliu Gavriletea, a fost permanentă și foarte fructuoasă. La faza pe țară a unui concurs coral a obținut Premiul al III-lea cu lucrarea mea: **SCHERZO BIHOREAN**. În repertoriul corului

totdeauna au figurat și compoziții de subsemnatul. La fel cu ocazia aniversării corului HILARIA din Oradea, am susținut o scurtă cuvântare omagială.

În cadrul cercurilor pedagogice, unde am fost responsabil până la ieșirea la pensie, am susținut mai multe conferințe cu caracter educativ muzical metodic și pedagogic, și care de cele mai multe ori au fost urmate de lecții deschise ilustrative.

În cadrul școlii Pedagogice de Educatoare am susținut mai multe expuneri despre compozitori și genurile muzicale: Bach, Mozart, Verdi, Enescu, Ce-i opera? Ce este sonata? Ce este o suită? Toate însoțite de exemplificări. Am colaborat de mai multe ori cu diriginții claselor, când am avut planificate probleme de educație muzicală: Enescu, Beethoven, muzica românească. Pentru copiii preșcolari am compus mai multe cântece, din care unele le-am publicat în revista „ZBOR ALB” și în Revista de Pedagogie.

Am îndrumat spre o cultură muzicală și violonistică cultă, dând lecții talentatului muzicant popular din Bihor, Rada Gheorghe din Coșdeni.

Am mai multe eleve cu rol însemnat în viața muzicală ca profesoare, soliste populare, precum și elevi dirijori de cor și activiști culturali.

P.115:

CATALOGUL COMPOZIȚIILOR CORALE, VOCALE, DE MUZICĂ DE CAMERĂ ȘI SIMFONICE

OP.	TITLUL LUCRĂRII	
A. MUZICĂ RELIGIOASĂ.		
1.	CONCERT DE CRĂCIUN (în 3 părți).	C.M.
2.	CONCERT LA BUNA VESTIRE (IDEM).	C.M.
3.	CONCERT DE PAȘTI (IDEM).	C.M.
4.	CONCERT DE RUSALII (IDEM).	C.M.
5.	CONCERT PENTRU TRIPLU COR (IDEM).	C.M.
6.	VECERNIA.	C.M.
7.	DOXOLOGIA MARE ÎN FA.	C.M.
8.	DOXOLOGIA MARE ÎN RE.	C.M.
9.	SFÂNT E DOMNUL (CONCERT).	C.M.
10.	NĂSCĂTOARE DE DUMNEZEU NR. 1.	C.B.
11.	NĂSCĂTOARE DE DUMNEZEU NR. 2	C.B.
12.	NĂSCĂTOARE DE DUMNEZEU NR. 3.	C.B.
13.	NĂSCĂTOARE DE DUMNEZEU NR. 4.	C.B.
B. CORALE RELIGIOASE.		
14.	MARIEI.	C.M.
15.	NUMELE MARIEI.	C.M.
16.	MAICA BUNULUI SFÂNT.	C.M.
17.	ÎN AL LACRIMILOR VALE.	C.M.

18.	AL TĂU NUME.	C.M.
19.	MAMA SFÂNTĂ ȘI REGINĂ.	C.M.
20.	STAI SUB CRUCE PE CALVAR.	C.M.
21.	MARIA-I, DULCE MAMĂ.	C.M.
22.	CU MANTIA LARGĂ.	C.M.
	C. MUZICĂ LITURGICĂ.	
23.	LITURGHIA NR. 1.	C.M.
24.	LITURGHIA NR. 2.	C.M.
25.	LITURGHIA NR.3.	C.M.
26.	LITURGHIA NR.4.	C.M.
27.	LITURGHIA NR.5.	C.M.
28.	LITURGHIA NR.6.	C.M.
29.	LITURGHIA NR.7.	C.M.
30.	LITURGHIA NR.8.	C.M.
31.	TROPARUL ZILEI DE 8 NOV.	C.B.
32.	TROPARUL CRĂCIUNULUI.	C.M.
33.	TROPARUL ÎNVIERII.	C.M.
34.	TROPARUL ÎNVIERII.	C.M.
35.	TROPARUL ÎNVIERII.	C.B.
36.	TROPARUL SFINTEI CRUCI.	C.M.
37.	TROPARUL ȘI CONDACUL ZILEI DE 29 IUNIE.	C.M.
38.	CONDACUL CRĂCIUNULUI.	C.M.
39.	IRMOSUL CRĂCIUNULUI.	C.M.
40.	IRMOSUL ÎNVIERII.	C.M.
41.	TATĂL NOSTRU (STIL CONTRAPUNCTIC).	V.E.
42.	TATĂL NOSTRU (STIL CONTRAPUNCTIC).	C.M.
43.	TU EȘTI PENTRU (STIL CONTRAPUNCTIC).	C.M.
44.	TU EȘTI PENTRU (STIL ARMONIC).	C.M.
45.	LĂUDAȚI PE DOMNUL (STIL ARMONIC)	C.M.
46.	LĂUDAȚI PE DOMNUL (STIL CONTRAPUNCTIC).	C.M.
	D. MUZICĂ CORALĂ OCAZIONALĂ.	
47.	SONETUL ÎNVIERII.	C.M.
48.	ÎNDEMN. (CVARTET VOCAL CU ORCHESTRĂ).	V.E.
49.	COLINDĂTORII.	C.M.
50.	ÎN SEARA DE CRĂCIUN.	C.M.
51.	ÎN NOAPTEA DE CRĂCIUN.	C.M.
52.	ÎN DIMINEAȚA DE CRĂCIUN.	C.M.
53.	CRĂCIUNUL ÎN BIHOR.	C.M.
54.	OBICEIURI DE IARNĂ DIN CRIȘANA NR. 1.	3.V.E.
55.	OBICEIURI DE IARNĂ DIN CRIȘANA NR. 2.	C.M.
56.	SFÂNTUL DOMN ISUS.	
	E. COLINDE.	

57.	COLINDA DUBEI.	C.M.
58.	SLOBOZI-NE GAZDĂ-N CASĂ.	C.M.
59.	COLINDA SF. NICOLAE.	C.M.
60.	MĂRIRE ÎNTRU CELE 'NALTE.	C.M.
61.	TREI COCOȘI NEGRI CÂNTARĂ.	C.M.
62.	JUNEL, JUNELUI BUNU.	C.M.
63.	HOI TRECUI-MI-ȘI.	C.M.
64.	COLINDA SF. IOAN.	C.M.
65.	IATĂ VIN COLINDĂTORII.	C.M.
66.	MAICA SFÂNTĂ PURCEDERE.	C.M.
67.	COLINDĂ DE CRĂCIUN.	C.M.
68.	SUB ROȘU DE RĂSĂRITU.	C.M.
69.	POSORĂTU-I, POSORĂTU.	C.M.
70.	O, CE VESTE MINUNATĂ.	C.M.
71.	COLO SUSU, MAI ÎN SUSU.	C.M.
72.	JUNELU-I BUNU.	C.M.
73.	FLORILE-S DALBE.	V.E.
74.	IOSIF ȘI CU MARIA.	V.E.
75.	O, CE VESTE MINUNATĂ	V.E.
76.	ASTA-I SEARA.	V.E.
77.	VENIȚI TOATE NEAMURILE.	V.E.
78.	DOAMNE A TALE CUVINTE.	V.E.
79.	CATĂ-N SUS.	V.E.
80.	ÎNGERI DIN CER AU VENIT.	V.E.
81.	ÎNTR-O ZI DE SĂRBĂTOARE.	V.E.
82.	COLINDA.	V.E.
83.	LA POARTĂ LA ȘTEFAN VODĂ.	V.E.
84.	DUSĂ-I LEANCA LA FÂNTÂNĂ.	V.E.
85.	PE MUNȚII CU FLORILE.	V.E.
86.	COLINDA FETEI.	V.E.
87.	TREI COCOȘI.	V.E.
88.	TREI CRAI DE LA RĂSĂRIT.	V.E.
89.	ZORI DE ZI.	V.E.
90.	O, DOMNE-MPĂRATE.	V.E.
91.	FLUIERUL CEL PĂSTORESC.	C.M.
92.	PLEACĂ LINA LA FÂNTÂNĂ.	C.M.
93.	CIOBĂNAȘII DE LA OI.	C.M.
94.	STEAUA SUS RĂSARE.	C.M.
95.	COLINDĂ LA FEREAȘTRĂ.	C.M.
96.	TOACĂ-N CER.	C.M.
97.	PE MUNȚII CU FLORILE.	C.M.
98.	IZBĂVIREA NE-A SOSIT.	C.M.

99.	DE CÂND DOMNUL S-A NĂSCUT.	C.M.
100.	COLINDA FETEI.	C.M.
101.	S-A GĂTIT O STEA.	C.M.
102.	TREI COCOȘI.	C.M.
103.	IEȘIT-O RĂȘARIT-O.	C.M.
104.	NOI UMBLĂM A CORINDA.	C.M.
105.	FLORILE-S DALBE.	C.M.
106.	DRUMĂREII și DUMBLĂ-ȘI, DOAMNE	C.M.
107.	RĂȘARITU-I.	C.M.
108.	ZORI DE ZI.	C.M.
109.	HOI SUSU-MI-I.	C.M.
110.	CORINDA FETEI.	C.M.
111.	CORINDA FETEI.	V.E.
112.	CORINDA FETEI.	C.M.
113.	CORINDĂ DIN SEBIȘ.	C.M.
114.	STEAUA SUS RĂSARE.	C.M.
115.	CORINDĂ DIN LEHECENI.	C.M.
116.	CUM E-N CER.	C.M.
117.	CORINDĂ DIN BUDUREASA.	C.M.
118.	COLINDĂTORII.	C.M.
119.	ÎN ORAȘUL VIFLAIM.	C.M.
120.	ASTĂZI DOMNU CRISTOS.	C.M.
121.	COLINDA CIOBANULUI.	C.M.
122.	VENIȚI ASTĂZI CREDINCOȘI.	C.M.
	F. IMNURI ȘI CORURI PATRIOTICE.	
123.	IMNUL PATRONILOR (S-A PIERDUT).	C.M.
124.	IMNUL MARTIRILOR. CIORDAȘ ȘI BOLÇAȘ.	C.M.
125.	IMN ÎNTEM. SAMUIL VULCAN (CÂNTATĂ).	C.M.
126.	IMNUL LIC. S. VULCAN (TEXT AL. ANDRIȚOIU).	C.M.
127.	IMN ÎNCH. SEMILENT. ȘC. PED. DE de ED.	V.E.
128.	CÂNTEC DE 1 DECEMBRIE.	C.M.
129.	OMAGIU CORULUI LYRA. (DR. POP EMIL).	V.E.
130.	IMN EROILOR (TEXT VIOREL HORJ).	C.M.
131.	CÂNTECUL ABSOLVENTELOR.	V.E.
132.	1 MAI.	C.M.
133.	PESTE ȚARA ROMÂNEASCĂ (N. TĂUTU).	C.M.
134.	DRAPELUL.	C.M.
135.	ȚARA MEA(TEXT: MEITOIU).	C.M.
136.	PATRIA MEA DRAGĂ (DR. POP EMIL).	C.M.
137.	OMAGIU EROILOR (DR. POP EMIL).	C.M.
138.	PATRIA MEA DRAGĂ (MEIȚOIU).	C.M.
139.	POEMUL DEȘTEPTĂRII.	C.M.

140.	PURTĂM ÎN OCHI TINEREȚEA.	C.M.
141.	CRĂIȘORUL HOREA.	C.M.
142.	POEMUL: INOCHENTIE MICU KLEIN.	C.M.
143.	DE-A PURUREA DE STRAJĂ.	C.M.
144.	PARTIDUL.	C.M.
145.	PARTID, TE CÂNTĂ SAT ȘI ORAȘ.	C.M.
146.	PARTID, TE CÂNTĂ SAT ȘI ORAȘ.	V.E.
147.	STEJARUL LIBERTĂȚII.	C.M.
148.	STEJARUL LIBERTĂȚII. (variantă)	C.M.
149.	VENIȚI ÎN ASTRA, FRAȚI.	C.M.
150.	SOLDATUL EROU : ION CRĂMADĂ.	C.B.
151.	ILENUȚA SPIC DE GRÂU.	C.M.
152.	CÂNTECUL CRIȘURILOR.	C.M.
153.	NUNTĂ-N GOSPODĂRIE.	C.M.
154.	TRACTORISTUL E TARE FERICIT.	C.M.
155.	CÂNTEC DE LEAGĂN.	C.M.
156.	CÂNTEC DE LEAGĂN.	V.E.
157.	PASTEL DE IARNĂ.	V.E.
158.	CÂNTEC DE IARNĂ.	C.M.
159.	FATA TRACTORISTĂ.	C.M.
160.	BRIGADIERUL.	C.M.
161.	MANDOLINATE.	C.M.
	G. CORURI ÎN STIL CONTRAPUNCTIC (FUGI).	
162.	PRIMELE IUBIRI (N. LABIȘ).	C.M.
163.	CEI O SUTĂ (N. LABIȘ).	C.M.
164.	ODIHNA LĂUTARULUI (N. LABIȘ).	C.M.
165.	APUS (O. GOGA).	C.M.
166.	EU ȘTIU UN BASM (O. GOGA).	C.M.
167.	FETIȚA CU PĂPUȘA.	V.E.
	H. URĂRI.	
168.	MULȚI ANI TRĂIASCĂ. NR. 1.	C.M.
169.	MULȚI ANI TRĂIASCĂ. NR. 2.	C.M.
170.	MULȚI ANI TRĂIASCĂ. NR. 3.	C.M.
171.	MULȚI ANI TRĂIASCĂ. NR. 4.	C.M.
172.	MULȚI ANI TRĂIASCĂ. NR. 5.	C.M.
	I. PRELUCRĂRI DE FOLCLOR.	
173.	IRONIE BIHOREANĂ. NR. 1.	C.M.
174.	IRONIE BIHOREANĂ. NR. 2.	C.M.
175.	IRONIE BIHOREANĂ. NR. 3.	C.M.
176.	IRONIE BIHOREANĂ. NR. 4.	C.M.
177.	IRONIE BIHOREANĂ. NR. 5.	C.M.
178.	IRONIE BIHOREANĂ. NR. 6.	V.E.

179.	IRONIE BIHOREANĂ. NR. 7.	V.E.
180.	PLECAREA MIRESEI (TIPĂRIT).	C.M.
181.	FATA BIHOREANĂ NR. 1 (TIPĂRIT).	C.M.
182.	MÂNDRĂ-I AZI CRIȘANA MEA.	C.M.
183.	BĂDIȚA MI-I TRACTORIST.	C.M.
184.	BADE-AL MEU E TRACTORIST.	C.M.
185.	FANTEZIE BIHOREANĂ.	C.M.
186.	SCHERZO BIHOREAN.	C.M.
187.	ECOUL PĂDURLOR.	C.M.
188.	LA TÂRG.	C.M.
189.	ECOUL CODRILOR.	C.M.
190.	MÂNDRA LIȚA.	C.M.
191.	CUCULE PASĂRE MICĂ.	C.M.
192.	NU-I BAI.	C.M.
193.	ÎN GALOP NR. 1.	V.E.
194.	FLUIERAȘ SĂ CÂNȚI CU FOC.	C.M.
195.	FATA BIHOREANĂ NR. 2.	C.M.
196.	MURGULE DE CÂND TE-AM LUAT.	C.M.
197.	ÎN GALOP NR. 2.	C.M.
198.	IDILĂ DE PE VALEA CRIȘULUI.	C.M.
199.	FATA DE PE VALEA CRIȘULUI.	C.M.
200.	IDILĂ BIHOREANĂ NR. 1.	C.M.
201.	IDILĂ BIHOREANĂ NR. 2.	C.M.
202.	IDILĂ BIHOREANĂ NR. 3.	C.M.
203.	DE CÂND BĂDIȚA S-A DUS.	C.M.
204.	LA ȘEZĂTOARE ÎN BIHOR.	C.M.
205.	NU-I FRUMOS CINE SE ȚINE. NR 3.	C.M.
206.	E FRUMOS LA MÂNDRA-N CASĂ.	C.M.
207.	LEANA ARE MARE DOR.	C.M.
208.	MÂNDRĂ ȚARĂ E BIHORUL.	V.E.
209.	CUI NU IS DRAGI HORILE.	V.E.
210.	CÂNTECUL DORULUI.	V.E.
211.	DORUL MIE MI-AI LĂSAT.	V.E.
212.	DACĂ TOATE ACESTE VOR FI ÎNVĂȚATE.	V.E.
213.	MÂNDRĂ FLOARE E NOROCUL.	V.E.
214.	LIRICA BIHOREANĂ.	V.E.
215.	BIHOREANCA, OCHI FRUMOȘI.	V.E.
216.	NUMAI DOR ȘI IARĂȘ DOR.	V.E.
217.	DIVERTISMENT CORAL BIHOREAN NR. 1.	C.M.
218.	DIVERTISMENT CORAL BIHOREAN NR. 2.	C.M.
219.	JURĂMÂNTUL MOȚULUI.	C.M.

220.	VARIAȚII CORALE. NR. 1.	C.M.
221.	MINIATURI CORALE NR. 1.	C.M.
222.	TACI CODRULE!	C.M.
223.	DAR ACUM N-AȘ VREA SĂ MOR. MINIATURI CORALE NR. 2.	C.M.
224.	MINIATURI CORALE NR. 2.	C.M.
225.	BĂTRÂNEȚE, HAINE GRELE.	C.M.
226.	PE MUREȘ ȘI PE TÂRNAVE.	C.M.
227.	MINIATURI CORALE NR. 3.	C.M.
228.	DOINĂ DE PE TÂRNAVE.	C.M.
229.	CÂNTEC POPULAR DIN VAȘCĂU.	C.M.
230.	CIOBANUL.	C.M.
231.	CÂNTECUL DORULUI NR. 2.	C.M.

	J. VOCALO-INSTRUMENTALE ȘI INSTRUMENTALE (VIOARĂ + PIAN)	
232.	FELEAGA, OPERETA POP. ÎNTR-UN ACT.	
233.	O NUNTĂ ÎN BIHOR. OPERĂ ÎN 2 ACTE.	
234.	STAI ȘI-ASCULȚI, LIED - VOCE + PIAN.	
235.	ÎN VECI VĂTRA-I, LIED - VOCE + PIAN.	
236.	DE CE NU VII? LIED - VOCE + PIAN.	
237.	PESTE VÂRFURI, LIED - VOCE + PIAN.	
238.	CÂND AMINTIRI, LIED - VOCE + PIAN.	
239.	IUBIND ÎN TAINĂ, LIED - VOCE + PIAN.	
240.	DE TRESARI, LIED - VOCE + PIAN.	
241.	O SEARĂ CU TINE, LIED - VOCE + PIAN.	
242.	REVERIE, SOLO VIOARĂ + PIAN.	
243.	DOUĂ DANSURI DIN BIHOR. VIOARĂ + PIAN.	
244.	ELEGIE, VIOARĂ + PIAN.	
245.	AMINTIRI, VIOARĂ + PIAN.	
	K. LUCRĂRI SIMFONICE.	
246.	PRIVELIȘTI BIHORENE ... FANT. SIMF.	
247.	PRIVELIȘTI MARAMURĂȘENE. FANT. SIMF.	
248.	PRIN MUNȚII APUSENI - RONDO SIMFONIC.	
249.	VIAȚĂ NOUĂ-N SAT LA NOI ... UVERTURĂ.	
250.	UVERTURĂ ROMÂNEASCĂ.	
251.	SIMFONIA ÎN RE MAJOR.	
252.	BUCURIA AMINTIRILOR - SUITA DE BALET.	
253.	DOUĂ PORȚRETE ... FANT. SIMFONICĂ.	
254.	DOUĂ PORȚRETE ... FANT. SIMFONICĂ.	
255.	VICLEIMUL – (FORMĂ REDUSĂ) OPERĂ ÎN 2 ACTE.	
256.	VICLEIMUL – (FORMĂ MARE) OPERĂ ÎN 2 ACTE.	
	L. MUZICĂ DE CAMERĂ.	
257.	SONAT NR. 1 PENTRU VIOARĂ ȘI PIAN.	
258.	SONAT NR. 2 PENTRU VIOARĂ ȘI PIAN.	
259.	SONAT NR. 3 PENTRU VIOARĂ ȘI PIAN.	
260.	SONAT NR. 4 PENTRU VIOARĂ ȘI PIAN.	
261.	SONAT NR. 5 PENTRU VIOARĂ ȘI PIAN.	
262.	SONAT NR. 6 PENTRU VIOARĂ ȘI PIAN.	

263.	SONAT NR. 7 PENTRU VIOARĂ ȘI PIAN.	
264.	SONATA ÎN RE MAJOR PENTRU PIAN.	
265.	VARIAȚII PE O TEMĂ DE SÂRBĂ ... CVARTET.	
266.	ROMANȚA TOAMNEI ... ORCH. DE CAMERĂ.	
267.	ÎN LUNCĂ – ORCH. DE CAMERĂ.	
268.	DIVERTISMENT BIHOREAN NR. 1 ORCH. CAM.	
269.	DIVERTISMENT BIHOREAN NR. 2 ORCH. CAM.	
270.	DIVERTISMENT BIHOREAN TERȚET. TRANSCRIS ȘI PENTRU ORCH. DE CAMERĂ.	
271.	CRISTOS S-A NĂSCUT. ORATORIU.	
272.	FANTEZIE GRECEASCĂ. CVARTET.	
273.	SUITA ROMÂNEASCĂ – SOLO VIOARĂ CU PIAN.	
274.	UVERTURĂ ROMÂNEASCĂ ÎN STIL CLASIC.	
275.	FRAGMENT SIMFONIC.	
276.	COLINDĂ – CVARTET DE COARDE.	
	M. DIVERSE.	
277.	CÂNTĂ INIMA ÎN MINE.	C.M.
278.	COLECTIVA ÎNFLOREȘTE.	C.M.
279.	LA HORĂ NR. 1.	C.M.
280.	LA HORĂ NR. 2.	C.M.
281.	DE-AȘ AVEA ȘI EU O FLOARE.	C.B.
282.	LITURGHIA ÎN SI b MAJOR.	C.B.
283.	MAMA – MELODRAMĂ ...	R+P
284.	DĂSCĂLIȚA DE LA NOI. TEXT: ALEX ANDRITOI.	LIED
285.	FETELE DIN VALEA-LARGĂ.	C.M.
286.	FOAIE VERDE DE SECARĂ.	C.M.
287.	FETELE DIN VALEA LARGĂ	3 VOCI
288.	PĂRUȚ VERDE.	C.M.
289.	GREA BOALĂ E DRAGOSTEA.	C.M.
290.	FOAIE VERDE DE CICOARE.	C.M.
291.	PĂSTORII – SCENETĂ FOLCLORICĂ.	C.M.
292.	DOINĂ DE DOR.	3 VOCI
293.	TROPARELE ÎNVIERII.	C.M.
284.	DOINA LUI LUCACI.	C.M.
295.	MÂNDRĂ ȚARĂ E BIHORUL.	3 VOCI
296.	ȘCOLARII.	C.M.
297.	IDILA BIHOREANĂ NR. 4.	C.M.
298.	CÂNTEC DE NUNTĂ.	C.M.
299.	CINCI TABLOURI CORALE.	C.M.
300.	GRÂU-I DES ȘI CURAT.	C.M.
301.	SUB STEAGUL TĂU.	C.M.
302.	CÂND CÂNTĂ HILARIA.	C.M.
303.	BALADA CEASULUI. VIOARĂ + PIAN.	C.M.
304.	CÂNTECUL TRICOLORULUI. PENTRU COPII.	C.M.
305.	FRUMOASĂ E ȚARA MEA.	C.M.
306.	ȚARA MEA.	C.M.

NR.	LUCRĂRI TIPĂRITE:
1.	COLINDĂ - COR ÎN REVISTA IZVORAȘUL; XII. 1936.
2.	AL TĂU NUME SFÂNT, MARIE - COR - ÎN REVISTA „VIAȚA”.
3.	PLECAREA MIRESEI - COR MIXT - ÎN VOLUMUL „CÂNTECE DIN TOATĂ ȚARA” PAGINA 47.
4.	FATA BIHOREANĂ COR MIXT CU SOLO - ÎN VOLUMUL „CÂNTECE ȘI CORURI” CAET NR. 5 PAG. 7 - 11.
5.	FATA TRACTORISTĂ - COR MIXT - TIPĂRIT DE RADIO - BUCUREȘTI.
6.	SCHERZO BIHOREAN - COR MIXT CU SOLO - TIPĂRIT DE RADIO - BUCUREȘTI.
7.	ECOUL PĂDURILOR - COR MIXT - TIPĂRIT DE RADIO BUCUREȘTI.
8.	FANTEZIE BIHOREANĂ - COR MIXT CU SOLI - TIPĂRIT DE RADIO BUCUREȘTI.
9.	MÂNDRĂ-I AZI CRIȘANA MEA - COR MIXT - TIPĂRIT ÎN VOLUMUL „PRELUCRĂRI CORALE DE FOLCOR BIHOREAN”, PAG. 3-9.
10.	BĂDIȚA MI-I TRACTORIT - COR MIXT - TIPĂRIT ÎN VOLUMUL „PRELUCRĂRI CORALE DE FOLCLOR BIHOREAN” PAG. 28-32.
11.	BADE-ALMEU E TRACTORIST - COR MIXT - TIPĂRIT ÎN VOLUMUL „PRELUCRĂRI CORALE DE FOLCOR BIHOREAN”, PAG. 23-27.
12.	IMN ÎNCHINAT LICEULUI „SAMUIL VULCAN” - COR MIXT - TIPĂRIT ÎN REVISTA „PAGINI DE UCENICIE”, NR. 1. 1968.
13.	CÂNTECUL ABSOLVENTELOR - COR LA TREI VOCI EGALE - TIPĂRIT ÎN REVISTA ZBOR ALB, NR. 1, 1971 - PAG. 16.
14.	GRĂDINIȚA - CÂNTEC PENTRU PREȘCOLARI - TIPĂRIT ÎN REVISTA „ZBOR ALB”, ANUL I, NR. 1 - 1969, PAG. 24.
15.	ȚESĂTOAREA - CÂNTEC PENTRU PREȘCOLARI TIPĂRIT ÎN REVISTA „ZBOR ALB” ANUL I, NR. 1967 - PAG. 25.
16.	TOAMNA - CÂNTEC PENTRU PREȘCOLARI TIPĂRIT ÎN REVISTA „ZBOR ALB” - ANUL I, NR. 1 - 1967, PAG. 27.
17.	FRUMOASĂ-I ȚARA - CÂNTEC PENTRU ȘCOLARI (CL. I-IV) SAU AUDIȚIE PENTRU PREȘCOLARI. TIPĂRIT ÎN REVISTA „ZBOR ALB” ANUL II, NR. 1970, PAG. 39.
18.	ȚARA NOASTRĂ - CÂNTEC PENTRU PREȘCOLARI - TIPĂRIT ÎN REVISTA „ZBOR ALB” ANUL III, NR. 1 - 1971, PAG. 20.
19.	LA TÂRG - COR DE COPII - TIPĂRIT ÎN REVISTA „ZBOR ALB”, ANUL III, NR. 1 - 1971, PAG. 43.
20.	ȚARA NOASTRĂ - CÂNTEC PENTRU PREȘCOLARI - TIPĂRIT ÎN „REVISTA PEDAGOGICĂ”.

FOLCLOR MUZICAL PUBLICAT		
ÎN REVISTA „IZVORAȘUL”		
Nr. Crt.	Titlu	Nr.
1.	Doină de pe Murăș.	3.
2.	Din fereastră de la noi.	5.
3.	N-ai ajunge...	5.
ÎN REVISTA „ZBOR ALB”		
Nr. Crt.	Titlu	
1.	CĂTU-I COU ȘI BEIUȘU	
2.	DE N-AR FI OCHI...	
3.	CORINDA FETEI ...	

4.	LA FÂNTÂNĂ-NTRE LIVEZI
5.	TARE SUNT DRAG MÂNDREI MELE ... p. 30
6.	CÂNTĂ CUCU PE FÂNTÂNĂ p. 30
7.	BALADA VĂLEANULUI p. 32
8.	CÂNTEC DE LEAGĂN p. 32 (BUNTEȘTI)
9.	CÂNTEC DE LEAGĂN p. 32 (HOLOD)
10.	CÂNTEC DE LEAGĂN p. 32 (BRATCA)
11.	DOI DRAGI, MĂI! p. 33
12.	SĂRACUL COPIL STRĂIN, MĂI
13.	CÂNTEC DE NUNTĂ
14.	IDILĂ DE PE VALEA CRIȘULUI (n. text)
15.	FATA DE PE VALEA CRIȘULUI
16.	E FRUMOS LA MÂNDRA-N CASĂ
17.	RECUNOȘTIȚĂ p. 10
ÎN VOLUMUL DE FOLCLOR: „CINE-O-NCEPUT HORILE”, publicația Casei de creație din Oradea	
Nr. Crt.	Titlu
1.	Trăgană, nană, trăgană;
2.	Nu fi maică supărată;
3.	Balada ...
4.	Miorița;
5.	Cântec de leagăn;
6.	Când eram la maica mea;
7.	Din fereastră de la noi;
8.	Pe sub păduricea deasă;
9.	La fântâna din făget;
10.	Hai să mai zicem una;
11.	Inimă supărăcioasă;
12.	Noi merem după mireasă;
13.	Peste crestele cărunte;
14.	Cât oi fi și oi trăire;
15.	Măicușoară, ochii tăi;
16.	Mândră-i mândra-n sărbătoare;
17.	Colo-n dealu;
18.	Bade-al meu de astă vară;
19.	Lele-n car, lele-n căruță;
20.	Cătu-i fata de micuță;
21.	Are mama roch`re`
22.	Cum nu-i muierea mea bună;
23.	Suplăcana;
24.	Bătrânețele n-ajung.
ÎN VOLUMUL DE FOLCLOR: „MELODII POPULARE DIN CRIȘANA”	
1.	DOINA din Bulz.
2.	ARDELEANA din Remetea.
3.	ARDELEANA din Coșdeni.
4.	ARDELEANA din Bulz.
5.	ARDELEANA din Șebiș.
6.	POLKA din Drăgănești.
7.	PURTATUL din Ciutelec.
8.	DANS CIOBĂNESCU din Roșia.

I	ÎN REVISTA VESTITORUL
1.	Unificarea glasurilor. An VIII Nr. 17-18.
2.	Unificarea glasurilor. An IX Nr. 10.
3.	Unificarea glasurilor. An IX Nr. 16-17.
	Începuturile muzicii bisericești:
4.	Influența jidovească. An VIII Nr. 23-24.
5.	Influența greacă. An IX Nr. 7-8.
6.	Influența romană. An IX Nr. 9.
7.	Concluzii practice. An IX Nr. 15-16.
II	ÎN ZIARUL „BEIUȘUL”
1.	Grija pentru păstrarea comorilor folclorice.
2.	Sărbătorirea lui Francisc Hubic.
III.	ÎN ZIARUL „GLASUL BIHORULUI”
1.	S-a frânt un falnic STEJAR. 25 mart. 1944.
2.	Istoricul cântecului „Deșteaptă-te Române”. 22 III. 1944.
3.	Istoricul ouălelor încondeiate. 1 IV. 1944.
IV.	ÎN REVISTA FAMILIA
1.	George Enescu - mai 1965.
V.	ÎN ZIARUL CRIȘANA
1.	George Enescu - 15 sept. 1968.
2.	Ion D. Chinescu - 6 ian. 1968.
3.	Marțian Negrea la 75 ani. 28.I.1968
4.	Eduard Candela. 17.V.1969.
5.	Alte variante ale „Mioriței” 27 aug. 1976.
VI.	ÎN REVISTA „PAGINI DE UCENICIE”.
1.	FRANCISC HUBIC... A III. NR. 13. 1969.
2.	FRANCISC HUBIC... A III. NR. 4. 1969.
3.	FRANCISC HUBIC... A IV. NR. 1. (5) 1970.

LUCRĂRI TEORETICE	
TRATAT DE TEORIA INSTRUMENTELOR MUZICALE, ÎN TREI VOLUME PENTRU ACADEMIE	
1. a).	Instrumentele de suflat din lemn.
2. b).	Instrumentele de suflat din metal.
3. c).	Instrumentele cu coarde.
4.	TRATAT DE TEORIA FORMELOR MUZICALE PENTRU UZ ACADEMIC. A fost achiziționat de Uniunea Comp.
5.	COLINDELE DIN BIHOR. Lucrare pentru examenul de grad.
6.	ASPECTE DIN FOLCLORUL MUZICAL BIHOREAN. Studiu analitic.

1.	ARMONIA MELOSULUI INSTRUMENTAL BIHOREAN - BEIUȘ. 21-23 XII 1974.
2.	FOLCLORUL MUZICAL BIHOREAN, PARTE INTERESANTĂ A CULTURII MUZ. POP. ROM. 18-20 XII 1976.
3.	FR. CHOPIN - 29 AUG. 1948.
4.	P. J. CEAIKOVSKI.
5.	MUZICESCU și FR. HUBIC.
6.	W.A. MOZART
	PATRU ESEURI
7.	Aspecte ale folclorului muzical din Bihor.
8.	Structura ritmico-metrică a foclorului bihorean.
9.	Colindele bihorene, document istoric despre vechimea Poporului român pe plaiurile Crișanei.
10.	Armonia melosului bihorean. (cu 12 exemple).

COLECȚIA DE FOLCLOR

Nr. Crt.	SATUL SAU COMUNA	NR.
1.	ALBEȘTI.	7
2.	ARIEȘENI.	5
3.	AVARAM-IANCU-COLONIE.	1
4.	BATĂR.	3
5.	BĂLNACA.	1
6.	BĂIȚA.	7
7.	BEIUȘ.	17
8.	BEIUȘELE.	1
9.	BELESENI.	2
10.	BELIU(TĂȘĂDĂU).	1
11.	BERECHIU.	3
		Total: 48
12.	BETFIA.	3
13.	BEZNEA.	1
14.	BIRTIN.	3
15.	BOCSIG.	5
16.	BRATCA.	5
17.	BRUSTURI.	6
18.	BUDUREASA.	8
19.	BULZ.	1
20.	BUNTEȘTI.	9
21.	BUTANI.	5
22.	CĂBEȘTI.	13
		Total: 107
23.	CEICA.	1
24.	CĂLĂTEA.	2
25.	CĂLUSĂRI	1
26.	CĂPĂLNA.	7
27.	CĂUAȘD.	1
28.	CĂRĂȘĂU.	4

29.	CĂUAȘD.	4
30.	CEFA.	3
31.	CETEA.	1
32.	CHEȘA.	10
33.	CHIJIC.	2
		Total: 144
34.	CHIȘCĂU.	2
35.	CHIȘLACA.	2
36.	CHISTAG.	1
37.	CHIȘLAZ	3
38.	CÂMP.	2
39.	CÂMPANI DE JOS.	9
40.	CÂMPANI DE SUS.	8
41.	CÂMPANI POMEZĂU	5
42.	CIUTELEC	4
43.	COCIUBA-MARE	14
44.	CORDĂU.	1
		Total: 195
45.	COPĂCEL.	5
46.	COROIU.	1
47.	COTIGLET.	2
48.	COȘDENI.	4
49.	CRESUIA.	1
50.	CRÎȘTIORUL DE SUS.	9
51.	CUIESD.	4
52.	CURĂȚELE.	3
53.	DELANI.	22
54.	DELURENI (BEZNEA).	2
55.	DERNA.	1
		Total: 251
56.	DRĂGĂNEȘTI.	16
57.	DRĂGOTENI.	2
58.	DUMBRĂVANI.	1
59.	DUMBRĂVIȚA.	6
60.	DUMBRĂVIȚA DE CODRU.	15
61.	DUSEȘI.	3
62.	FERICE.	2
63.	FÂNETE.	7
64.	FINIȘ.	13
65.	FIZIȘ.	14
66.	FÂȘCA.	1
		Total: 331
67.	DIOSIG.	1
68.	FENERIȘ.	1
69.	GHENETEA.	4
70.	GHIGHIȘENI.	2
71.	GINTA-ROHANI.	1
72.	GIRIȘUL-NEGRU.	14
73.	GURANI.	6
74.	GURBEDIU.	3

75.	<i>HINCHIRIȘ.</i>	15
76.	<i>HÂRSEȘTI.</i>	1
77.	<i>HOLOD.</i>	21
		Total: 401
78.	<i>HOTAR (ALEȘD).</i>	20
79.	<i>HOTĂREL.</i>	3
80.	<i>HUSASĂU DE TINCA.</i>	9
81.	<i>IANOȘDA.</i>	4
82.	<i>IEUD.</i>	2
83.	<i>IGRIȘ.</i>	5
84.	<i>IOANIȘ.</i>	1
85.	<i>IPP.</i>	1
86.	<i>LAZURI.</i>	3
87.	<i>LAZURI DE BEIUȘ.</i>	7
88.	<i>LELEȘTI.</i>	4
		Total: 459
89.	<i>LIVADE-NEGRU.</i>	14
90.	<i>LORĂU.</i>	2
91.	<i>LUGAȘUL DE JOS.</i>	1
92.	<i>LUGAȘUL DE SUSU.</i>	4
93.	<i>LUNCA TEUZULUI.</i>	16
94.	<i>LUNCA VAȘCĂULUI.</i>	4
95.	<i>LUNCȘOARA.</i>	1
96.	<i>MARGINE.</i>	3
97.	<i>MĂGURA.</i>	3
98.	<i>MĂRĂUȘ.</i>	4
99.	<i>MIERLĂU.</i>	1
		Total: 512
100.	<i>MIZIEȘ.</i>	12
101.	<i>MOCIAR.</i>	2
102.	<i>NIMĂIEȘT.</i>	30
103.	<i>NIUVED.</i>	2
104.	<i>ORADEA.</i>	3
105.	<i>ORTITEAG.</i>	3
106.	<i>OȘAND.</i>	19
107.	<i>PĂCĂLEȘTI.</i>	3
108.	<i>PETID.</i>	1
109.	<i>PETRANI.</i>	3
110.	<i>PETREASA.</i>	7
		Total: 597
111.	<i>PEȘTERA.</i>	1
112.	<i>PÂNTĂȘEȘTI.</i>	3
113.	<i>POCIOVELIȘTE.</i>	1
114.	<i>POCOLA.</i>	8
115.	<i>POETARI.</i>	5
116.	<i>PONOARE.</i>	3
117.	<i>PRISACA.</i>	4
118.	<i>POIENI DE SUS.</i>	1
119.	<i>RĂBĂGANI.</i>	11
120.	<i>REMETEA.</i>	28

121.	REMEȚI.	1.
		Total: 663
122.	RIENI.	3
123.	RÂPA.	1
124.	ROGOZ.	6
125.	ROȘIA.	10
126.	ROTĂREȘTI.	1
127.	SĂCĂDAT.	2
128.	SĂLIȘTE.	5
129.	SĂLIȘTE DE BEIUȘ.	4
130.	SĂLIȘTE DE VAȘCĂU.	8
131.	SCĂRIȘOARA.	6
132.	SEBIȘ.	16
		Total: 713
133.	ȘILINDRIA.	3
134.	ȘIMAND.	1
135.	SÂMBĂTA.	5
136.	SÂNMARTIN (BEIUȘ).	5
137.	SÂNTANDREI (ORADEA).	4
138.	ȘOIMI.	3
139.	ȘTEI.	4
140.	STÂNCEȘTI.	3
141.	SUBPIATRĂ.	11
142.	SUDRIGIU.	5
143.	ȘUNCUIUȘ.	3
		Total: 755
144.	ȘUNCUIUȘ DE BEIUȘ.	2
145.	SUPLACUL DE BEIUȘ.	3
146.	SUPLACUL DE TINCA.	10
147.	ȘUȘTIU.	8
148.	TALPE.	1
149.	TALPOȘ.	12
150.	TĂGĂDĂU.	1
151.	TĂRCĂIȚA.	7
152.	TELEAC.	1
153.	TILEAGD.	9
154.	TILECUȘ.	4
		Total: 813
155.	TINĂUD.	1
156.	TINCA.	3
157.	TOBOLOI.	5
158.	TOPA DE CRIȘ.	2
159.	TOPA DE JOS.	4
160.	TOTORENI.	9
161.	TULCA.	4
162.	TUȘA.	3
163.	ȚEȚCHEA.	4
164.	UCURIȘ.	9
165.	UILEAC DE BEIUȘ.	4
		Total: 861

166.	URSAD.	13
167.	URVIȘ DE BEIUȘ.	15
168.	VADU CRIȘULUI.	26
169.	VALEA DE JOS.	7
170.	VĂLANI.	4
171.	VĂRĂȘENI.	1
172.	VAȘCĂU.	6
173.	VINTIRE.	12
174.	VÂRCIOROG.	1
175.	ZLATNA.	3
176.	ZECE HOTARE.	1
		Total: 950
177.	MEZID.	4
178.	ORVIȘELE.	1
179.	SALONTA.	1
180.	DIOSIG.	1
181.	SARAND.	1
182.	SACA.	1
183.	MARCA.	1
		Total: 960

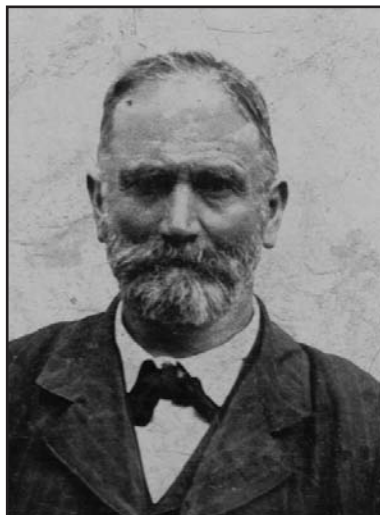
CENTENAIRE BRUCHENTHAL 1908 – 2008

Résumé

L'auteur reconstitue la biographie et l'oeuvre musicale du professeur Mihai pop Bruchenthal (1908-1989) qui a actionné comme professeur de musique, compositeur et conducteur de chœur et orchestre à Beiuș, entre les années 1935-1978.

Venant des ancêtres libres, innobilités à 20 novembre 1664 par le Prince Mihai Apaty du Transylvanie, le professeur Mihai pop Bruchenthal est le plus important produit et représentant culturel pour ce qui signifie Bruchenthal de West, un branche plus ancienne et plus prolifique, ayant descendants jusqu'à nous, ayant des liaisons avec la branche de Bruchentals à l'intérieur du Transylvanie, qui a été innobilité seulement en 1724. Il y a dans ces cas une situation généalogique et de chronologie historique, fondé sur le cas réel, que le même nom de fondement a été accordé deux fois, à 1664 et à 1724. Ce que ne peut pas être expliqué par une faute, mais une association. Les deux branches ont été trouvés à ce moment-là qu'ils sont associés. Du point de vue logique et diplomatique, les Bruchentals de West ont eu une racine commune, qui les encouragé le nom unique d'érudition, même s'ils avaient été accordés en deux périodes à une distance d'une demi-siècle.

Le professeur de Beiuș Mihai Pop Bruchenthal vient de cette paroisse et acquiert une présence publique légendaire par sérieux et exigence. Avec cela, lui qui provient de l'église greco-catholique, détruit forcément en 1948, les nouvelles autorités ont été imposées et ont fait une activité didactique exemplaire au lycées de Beiuș.

Bunicul

Tata

Căsătoria 1935

Cu doua eleve la Beiuș

Corul Lyra

Corul Elevilor